Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 119/1414 | Łódź, Wtorek 22 maja 1928 r | זעקסטער יאהרגאַנג | לאָדז, דינסטאג ג' סיון תרפ"ח | Nr. 119 1414

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.

ליטוויש-פּוילישע אונטערהאַנדלונגען אין וואַרשע

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָבען זיך אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט אָנגעהויבען די ליטוויש-פּוילישע אונטערהאַנדלונגען.

דער ערשטער האָט געהאַלטען אַ בעגריסונגס-רעדע דער פאָרזיצער פון דער פּוילישער דעלעגאַציע שומלאַקאָווסקי נאָכדעם האָט גערעדט דער פאָרזיצער פון דער ליטווישער דעלעגאַציע מיניסטער נאַוּניוס. דעם פאָרזיץ אויף די פּלענאַר-זיצונגען וועלען פיהרען לויט דער רייהע די פאָרזיצערס פון דער פּוילישער און ליטווישער דעלעגאַציעס. די פּלענאַרע זיצונגען ווערען געפיהרט אין פראַנצויזיש, איבער קאָמיסיעס בענוצט מען זיך מיט אַלע שפּראַכען.

*

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש) דער פאָרזיצענדער פון דער ליטווישער דעלעגאַציע אין וואַרשא דער דירעקטאָר פון פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט אין אויסערן-מיניסטעריום, בעפולמעכטיגטער מיניסטער דר. דאָוואַס זאוניוס האָט נעכטען פריה אויפגענומען אַ זשורנאַליסט און איהם געגעבען אַ רייהע ערקלערונגען וועגען די אונטערהאַנדלונגען וואָס הויבען זיך היינט אָן אין וואַרשא.

— עס איז מיר שווער צו זאָגען עפּעס קאָנקרעטעס ווייל איך האָב זיך נאָך נישט פערשטענדיגט מיט'ן פאָרזיצענדען פון דער פּוילישער דעלעגאַציע אין דעריבער ווייס איך נאָך נישט דאָס פּראָגראַם פון דער פערהאַנדלונג אין וואַרשא. די קאָמיסיע, וואָס וועט אונטערהאַנדלען אין וואַרשא, האָט צו בעטראַכטען 2 פראַגען: עקאָנאָמישע און טראַנזיט-פראַגען.

— מיר זענען געקומען קיין וואַרשאַ מיט די בעסטע כוונות. דאָס איז דער ווילען פון דער רעגיערונג, פון דער ליטווישער רעגירונג און פון ליטווישען פאָלק. אויף וויפיל די פּאָליטישע בעציהונגען וועלען אונז דערויף ערלויבען, וועלען מיר זיך בעמיהען צו געפינען אַן אויסגאַנג צו ערלעדיגען די פּרינציפּיעלע פראַגען אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט. איך האָף, אַז עס וועט אונז טאַקע דאָס געלונגען דורכצופיהרען. אַז מיר בעטראַכטען ערנסט די וואַרשאָווער אונטערהאַנדלונגען, קען רינען דער פאַקט, וואָס אונזער דעלעגאַציע איז נישט קיין פיקטיווע, נאָר בעשטעהט פון ערשט-קלאַסיגע פאַכמענער. עס איז גענוג צו דערמאָהנען דעם שעף פון האַנדעלס-דעפּאַרטאַמענט ביים פינאַנץ-מיניסטעריום נאַרקאַוטיס, דעם הויפּט-פּאָסט-שעף סראַגא, וועלכער איז אַלס געוועזענער שעף פון באַהן-דירעקציע, אַן ערשט-קלאַסיגער פאַכמאַן אין קאָמוניקאַציע-פראַגען, און דע סדירעקטאָר פון דער רעדעגאַציע דעם יונגען דיפּלאָמאַט מאַנטווילאַס.

מיר האָבען ספּעציעלע פּראָבלעמען, וואָס מוזען דורך אונזערע אונטערהאַנדלונגען ערלעדיגט ווערען, ווייל אַנדערש וואָלט דאָך גענוג געווען, ווען מיר וואָלטען נאָר געגענזייטיג ראַטיפיצירט די בערנער אָדער באַרצעלאָנער קאָנווענצען, מיר זענען אָבער אַ קאָמיסיע פון דער קעניגסבערגער קאָנפערענץ, וועלכע האָט נאָר ספּעציעלע פראַגען אין ערשט שפּעטער, נאָכדעם, ווי די קאָמיסיעס וועלען פערענדיגט ווערען, וועט מען מוזען צוריק צונויפרופען די פּלענאַרע קאָנפערענץ פון דער פּויליש-ליטווישער דעלעגאַציע. וואו די קאָנפערענץ וועט פאָרקומען — אין קעניגסבערג אָדער ערגעץ-וואו אַנדערש — איז נאָך דערוויל נישט בעוואוסט.

עס איז נישט אויסגעשלאָסען אַז די אַרבייט פון די קאָמיסיעס וועט דויערען אַ גאַנצען זומער אין ערשט פאַר דער הערבסט-סעסיע פון פעלקער-בונד, זאָל זי ווידער צונויפקומען די פּלענאַר-זיצונג פון דער פּוילישער און ליטווישער דעלעגאַציעס. מיר קענען אויך נישט בעשטימען, ווי לאַנג מיר וועלען ווילען אין וואַרשא, ווייל דאָס איז אָבהענגיג פון דעם פּראָגראַם פון דער וואַרשאָווער קאָנפערענץ, וואָס וועט ערשט פעסטגעשטעלט ווערען.

פּויערים גרייטען זיך צו דער היינטיגער סיים-זיצונג.

וואַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער סיים-זיצונג דאַרפען צוו. אנד. בעטראַכט ווערען אַ רייהע געזעצען וועגען שטייערן וואָס בעלאַסטען אויך די פּויערים. די פּויערים-גרופּען גרייטען זיך ענערגיש צו בעקעמפען די דאָזיגע שטייער-פּראָיעקטען און זיי האָפען, אַז ס'וועט זיי געלונגען אויך אויף ווייטער די שטייערן - לאַסט אַריבערוואַרפען אויף אנד. בעפעלקערונגס-שיכטען.

זיג פון די לינקע אין דייטשלאַנד.

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) פון די רעכטע פאַרטייען האָבען די דייטש-פעלקישע בעקומען 770,870 שטימען און 13 מאַנדאַטען (פריהער געהאַט 14); די דייטש-נאַציאָנאַלע — 4,344,580 שטימען 73 מאַנדאַטען (פריהער 111); דייטשע פאָלקס-פאַרטיי (שטרעזעמאַנס) — 3,094,798 שט.— 52 מאַנדאַטען (פריהער 51); ווירטשאַפטליכע פאַרטיי 1,366,623 — 23 מאַנדאַטען; בייערישע פאָלקס-פאַרטיי — 942,750 שט. — 16 מאַנדאַטען (פריהער 19 מאַנד.); דער קאַטוילישער צענטער האָט בעקומען 3,612,700 שטימען (60 מאַנד.); דעמאָקראַטען — 1,495,240 שט. (25 מאַנדאַטען פריהער — 32 מאַנד.); די סאָציאַל-דעמאָקראַטען האָבען דערהאַלטען 9,927,820 שטימען און 152 מאַנד. (פריהער 131); קאָמוניסטען — 3,080,070 שט. און 51 מאַנדאַטען (פריהער 45); די לינקע קאָמוניסטען (לענין-בונד) — 170.400 שטימען — 1 מאַנדאַט.

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) דער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן, וועלכער האָט קאַנדידירט אין בייערן איז דורכגעפאַלען בעת די וואַהלען. ער וועט אַריין אין רייכסטאַג פון דער מלוכה-ליסטע.

פּאַריז, 21 (אַ. וו.) די פראַנצויזישע פּרעסע רעדט אַרום מיט גרויס צופרידענהייט דעם אויסגאַנג פון די וואַהלען אין דייטשלאַנד. די פּרעסע בעהויפּטעט, אַז די מפּלה פון די נאַציאָנאַליסטען איז פיל שטאַרקער, ווי מ'האָט געקענט דערוואַרטען.

בערלין, 21 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.אַ.) צוליב דער מפּלה פון די דייטש-נאַציאָנאַלע ביי די איצטיגע רייכסטאַג-וואַהלען, וועלען זיי זיך זיכער אַרויסציהען פון דער דייטשער רעגירונג. די איצטיגע רעגירונג וועט וואַהרשיינליך זיין אַ צענטער-לינקע מיט'ן אַנטייל פון די סאָציאַל-דעמאָקראַטען. די היטלעראָווצעס, וואָס זענען געגאַנגען צו די וואַהלען מיט אַנטיסעמיטישע לאָזונגען האָבען נישט דערהאַלטען זייער איצטיגען בעזיץ אין רייכסטאַג.

פיל יודען געוועהלט

אין דייטשען רייכסטאַג.

בערלין, 21 (טעלעגראַפיש דורך יט"א). בעת די איצטיגע וואַהלען זענען געוועהלט געוואָרען פיל יודען. צווישען די דעמאָקראַטישע דעפּוטאַטען געפונען זיך: רעדאַקטאָר געאָרג בערנהאַרדט און לודוויג האַג. אויך צווישען די סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען געפינען זיך פיל יודען.

דעפּ. סאַכאַצקי איז פּאַריז.

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). ווי מיר דערוויסען זיך זאָל דעפּ. סאָכאַצקי זיך געפינען אין פּאַריז.

שפּאַט ביליג!

גרויסער שטרימף-פערקויף

זיידען-פלאָר, פילדעקאָס, וואַש-זיידע, קונסט-זיידע, פערשיד. שקאַרפּעטען, הענדשקעס אין אַלע סאָרטען, ווי אויך זעמטליכע גאַלאַנטעריע-וואַרען עמפּפעהלט צו קאָנקורענץ-פּרייזען דאָס נייערעפענטע שטרימף- און גאַלאַנטעריע-געשעפט אויף

פּאָלודניאָווא 15, פּראַנצ. געוועלב

געדענקט דעם אַדרעס! רעיעלע בעהאַנדלונג!

צו דער פערלאָבונג פון פרל.

זאָשא קאַליש

מיט ה' **יוליאַן זאַלצבערג**

ווינשען אַ הארציגען מזל-טוב און אַ גליקליכע צוקונפט.

שלמה גערטלער און פאַמיליע

(פּעטריקאָווער 18).

425

שבועה דאורייתא!

היינט דינסטאַג, 10 אַ זייגער פריה, קומט פאָר אַ שבועה פון

וואָלף קויפמאַן

זגערזשער 16, אין דער אַלטשטעטישער שוהל, וואָלבאָרסקאַ 20, צוליב אַ סכסוך פון 500 זל.

מיט אַכטונג

מ. ה. וורובלעווסקי

נאָוואָמיעסקאַ 21.

432

בעקאַנטמאַכונג.

אַזוי ווי איך האָב מיך אָבגעטיילט מיט מיין געוועזענעם שותף

נטע דזיאַלאַשינסקי, פּעטריקאָווער 31

דעם 6-טען מערץ 1927 אין געגענוואַרט פון 6 בוררים און אַלע זאַכען, ווי אויך שטייערן, זענען ערלעדיגט געוואָרען. ער טשעפּעט זיך אָבער כסדר צו מיר, בין איך מיט איהם געוועזען צו אַ ד"ת ביים דיין ר' מרדכי ניסן נ"י קרול, דאָנערשטאָג, ד. 17/5. און ווען דער פסק איז שוין געווען אָנגעשריבען און מ'האָט איהם געוואָלט פאָרלעזען, האָט נטע דזיאַלאָשינסקי געמאָלדען, אַז אויב דער פסק וועט זיין פאַר איהם גוט, וועט ער איהם האַלטען און אויב נישט, וועט ער מסר'ן. דערויף האָט דער דיין ר' מרדכי ניסן נ"י אין אויפרעגונג צוריסען דעם פסק.

421

איך מאַך בעקאַנט, אַז איך האָב מיט דעם פאַרשוין מעהר נישט קיין געמיינזאַמעס און איך מאַך איהם פעראַנטוואָרטליך פאַר זיינע ווערטער.

מ. טאַנדאַוסקי, פּאַמאַרסקאַ 11.

פאָהרט איהר אויף ערהאָלונג

געדענקט!

דאָס איהר מוזט איינקויפען אייערע קאָסמעטיק

ווי: פּערפומען, זייפען, געזיכטס-קרעמען, פודער

נור אין די ביליגסטע קוועלע פון דער ערשטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע

S. BUCHWEITZ, PIOTRKOWSKA 22

Telefon Nr. 31-43.

לעכער מאַשינאָווע

ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פרייזען

ג. נאָרדמאַן!

29 צעגעלניאַנאַ 29

אַכטונג, קירזשנער-מייסטער!

היינט, דינסטאַג, דעם 22 מאַי, פּינקטליך 7 אָוענד, קומט פאָר אין קירזשנער-מייסטער-פעראיין, פּאָלודניאָווא 4

א פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) האַנדוו. קאַרטען, 2) שטייער-ענינים, 3) די לאַגע אין פאַך. עס האַנדעלט זיך אין אייער עקזיסטענץ-בערעכטיגונג ווייטער צו פיהרען אַ ווערקשטעל, דאַרום קומט אַלע צו דער פערזאַמלונג.

די פערוואַלטונג פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין ביים צענטר. האַנדוו. פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4.

420

גיפטיגע גאזען פערסמ'ן די לופט אין האמבורג

איבער 90 פערגיפטעטע. -- 11 פערזאן זענען שוין געשטארבען.

בערלין, 21 (אטע) דעם פערגאנגענעם זונטאג איז אין האמבורג פארגעקומען אנ'אויסער-געוועהנליכער פאל פון א מאסען-פערגיפטונג מיט גאז פאסגען, וועלכער איז פיל געברויכט געווארען בעת'ן קריג. אין דער כעמישער פאבריק אין האמבורג האבען זיך געפינען רעזערוואווארען מיט פאסגען. די רעזערוואווארען האבען ווי ס'זעהט אויס געפלאצט פון היץ און א כמארע פונ'ם גאז האט זיך ארויסגעקריגען פון פאבריק צום טייך עלבא. פון דארט געטריבען דורך א ווינט האבען זיי זיך איבערגעטראגען אין פארשטאדט פון האמבורג, וויטעלסבורג, און האבען פערגיפטעט איבער 50 מענשען, 3 פון זיי זענען שוין געשטארבען.

די ידיעה וועגען דער גאז-כוואליע, וואס דערנעהנטערט זיך צו האמבורג, האט אין שטאדט ארויסגערופען א גוואלדיגע פאניק. די איינוואוינער האבען ביז שפעט אין דער נאכט אפגעווארט צו דער ווינט וועט נישט ענדערען זיין ריכטונג און נישט פערטראגען דעם גאז צו זיי.

מאביליזירטע מיליטער, פאליציי, פייערלעשער האט אפגעליידיגט די בעדראהטע ערטער. פון די בערלינער מיליטער-לאגערס האט מען ארויס-געפאדערט די ספעציעלע גאז-מאסקעס. אלע סאני-טאר אויטאס זענען צוגעשיקט געווארען אין די בעדראהטע ערטער.

בערלין, 21. (ספ. טעל.) די פייערלעשער בעשיצטע מיט גאז-מאסקעס בעמיהט זיך צו פער-טרייבען די כמארעס פון פייכטגען מיט אמאניאק. ס'קומען אן אלץ נייע קראנקע. פון די 32 קראנקע אין שפיטאל הייליגען געארג אין האמבורג וועט וואהרשיינליך קייגער נישט בלייבען לעבען.

די עוואקואירטע פון די וואוינונגען זענען איינגעארדענט געווארען אין די באראקען פון דער שיף - ליניע האפאג. ביי אלע פויערים אין דער אומגעגענד איז רעקווירירט געווארען די מילך, מיט וועלכען מ'ראטעוועט די פערגיפטעטע.

בערלין, 21. (אט"ע). די דראהענדע לאגע אין האמבורג צוליב דער פערשפרייטונג פון די גיפטיגע גאזען האט זיך היינט פערענדיגט. א גוס-רעגען, וואס איז ארויסגעפאלען האט די גאזען צוטריבען. ביז איצט זענען געשטארבען 11 מאן, 80 — זענען שווער קראנק.

רעליגיעזע שטרייטען צווישען די אראבער אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) ווי עס טיילט מיט די אראבישע צייטונג „אסיאקא", ווערט איצט בעטראכט אין די מוסולמעניש-אראבישע קרייזען אין ארץ-ישראל א פארשלאג וועגען צונויפרופען אנ'אלפא-לעסטינישע מוסולמענער-קאנפערענץ אלס געגען-אקציע געגען דער לעצטער מיסיאנערישער קאנ-פערענץ אין ארץ-ישראל.

די דאזיגע דיסקוסיע האט אין די קריסטליך-אראבישע קרייזען דערוועקט די איניציאטיוו צו-נויפצורופען אנ'אלפאלעסטינישע קריסטליכע קאנ-פערענץ. די אראבישע צייטונג שטעלט דעריבער פעסט, אז די אראבישע איינהייט אין ארץ-ישראל איז בעדראהט צוליב די שטרייטען אויפ'ן רעלי-גיעזען באדען.

געעפענט א נייע זאקען-פאבריק אין תל-אביב.

ירושלים, (י. ט. א.) אין תל-אביב ווערט איצט געעפענט א נייע זאקען-פאבריק, דאס וועט שוין זיין די פיערטע זאקען-פאבריק אין תל-אביב. די נייע ענטוויקעלטע זאקען-אינדוסטריע האט שוין געפונען א געוויסען אפזאץ-מארק אין ארץ-ישראל און אין די שכנות'דיגע לענדער. אין די ביז-איצ-טיגע 3 זאקען-פאבריקען אין תל-אביב זענען בע-שעפטיגט העכער 200 ארבייטער.

ארעסטירט א פאגראמשטשיק אין כארבין.

כארבין, (י.ט.א.) די כינעזישע מאכט אין כארבין האט ארעסטירט דעם בעוואוסטען אמורער קאזאקען-אטאמאן קאווגאן פאר ארויסגעבען אהן אנ'ערלויבעניש פון דער מאכט א מאנארכיסטישען זאמעל-בוך. קאווגאן האט אין כארבין געפיהרט א העפטיגע פאגראם אגיטאציע און האט ארויסגעגע-בען א גאנצע רייה אנטיסעמיטישע בראשורען און פליג-בלעטלאך, וואס האבען געהעצט געגען יודען.

טראגעדיע פון אנ'אימיגראנטקע וואס איז ארויסגעשיקט געווארען פון אמעריקא.

כארבין, (י.ט.א.) דא האט זיך אפגעשפילט פאלגענדע שרעקליכע טראגעדיע, וואס איז א פועל-יוצא פון די אמעריקאנער אימיגראציע-בערעננונ-גען.

פ. עסטרין פון כארבין איז רעפארטירט גע-ווארען דורך די אימיגראציע-בעאמטע פון אמערי-קא דערפאר, וואס קומענדיג אין אמעריקא אלס טאוריסטקע, האט זי דארט חתונה געהאט מיט אנ' אמעריקאנער איינוואוינער, א דעקלאראנט און האט פערנאכלעסיגט די למודים. דאס צוריקקומען פון דער ארויסגעשיקטער טאכטער האט אזוי געווירקט אויף איהר פאטער לייב עסטרין, אז ער האט בע-קומען א הארץ שלאג און איז אויף מארגען נאך איהר קומען פון אמעריקא געשטארבען.

יודען פון כארבין ווילען זיך בעזעצען אין בירא-בידזשאן.

כארבין, (י. ט. א.) 25 יודען פון מזרח-סיביר, וועלכע געפינען זיך אין כארבין און מאנ-דזשוריע האבען זיך געווענדעט צו דעם כאבאראוו-סקער איבערוואנדערונגס פערוואלטונג מיט א בקשה צו העלפען זיי זיך צוריק איינארדנען אויף ערד אין בירא-בידזשאנער ראיאן. דער גרעסטער טייל פון זיי זענען געוועזענע סוחרים.

דער „צענטראל-פעראיין" אויף דער אינטערנאציאנאלער פרעסע-אויסשטעלונג.

קעלן, (י.ט.א.) דער „צענטראל-פעראיין פון די דייטשע בירגער פון יודישען גלויבען" האט זיך בעמיהט געהעריג צו רעפרעזענטירען זיין טעטיג-קייט אויף דער אינטערנאציאנאלער פרעסע-אויס-שטעלונג אין קעלן. אין דער יודישער אפטיילונג געפינט זיך א קינסטלעריש-אויסגעפיהרטע גלעזער-נער קיאסק מיט פלאקאטען, וועלכע רופען די בע-זוכער צו בעקענען זיך מיט די אויסגאבען פון „צענטראל-פעראיין". די אויסשטעלונג שפיגעלט אפ די גאנצע געשיכטע פון „צענטראל-פעראיין", אנ-הויבענדיג פון ערשטען אויפרוף פון לעווענפעלד ביז די לעצטע בעריכטען וועגען דער טעטיגקייט פין פערבאנד. זעהר זארגפעליג זענען צונויפגעזא-מעלט געווארען די עלטסטע און מיט אינטערע-סאנטע נומערען פון „צענטראל-פעראיין צייטונג", וואס זענען געווידמעט ספעציעלע פראבלעמען ווי די ראסען-פראגע, וועגען דער דייטשער היימאט און דייטשער קולטור, דער קאמף געגען אנטיסעמיטיזם אין אלערליי פארמען א. א. וו.

געשלאסען דעם פערלאג „שול און בוך" אין מאסקווא.

מאסקווא, (י.ט.א.) דער גרעסטער יודישער פערלאג אין סאוויעט-רוסלאנד „שול און בוך", וואס האט ענטוויקעלט א לעבהאפטע פערלעגערישע טעטיגקייט אין משך פון 5 יאהר, איז איצט גע-שלאסען געווארען. אלס הויפט-סבה פון שליסען דעם פערלאג זענען אנגעגעבען געווארען די שווע-רע ארבייטס-בעדינגונגען אין צוזאמענהאנג מיט'ן מאנגעל אין פאפיר.

די ציוניסטישע פאליטיק אין א"י.

מיינונג פונ'ם פיהרער פון די ענגלישע ציוניסטען.

לאנדאן. (יט"א) דער בעקאנטער פיהרער פון די ענגלישע ציוניסטען ה' יוסף קאווען האט נאכ'ן צוריקקעהר פון זיין לעצטער רייזע קיין ארץ-ישראל געהאלטען אין אנגלא-פאלעסטינישער קלוב אין לאנדאן א רעפעראט וועגען זיינע איינדרוקען אין ארץ-ישראל. ה' קאווען האט אין זיין רעפע-ראט אונטערגעשטראכען, אז עס איז נויטווענדיג אויסצואיבען א שטענדיגען דרוק אויף די ענגלישע בעאמטע אין ארץ-ישראל אין גייסט פון די ציו-ניסטישע פאסטולאטען. דער מאנגעל פון מאסגע-בענדער עפענטליכער מיינונג אין ארץ-ישראל גיט נישט די בעאמטע קיין מעגליכקייט זיך צו אריענ-טירען וועגען די ריכטליניען פון זייער האנדלונג די יודען, אלס בויענדער עלעמענט שטעלען ארויס פיל מעהר פאדערונגען, ווי די אראבער און עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז פאר'ן בעאמטענטום איז דער אראבישער עלעמענט בעקוועמער. אויך די יודישע בעאמטע זענען אין דער הינזיכט נישט אנדערש. ווען די פאסטולאטען דערגרייכען אבער צום נציב-העליון, טרעפע זיי נישט אן אויף ערנסט-טע שטערונגען.

ה' קאווען האט אנגעוויזען, אז עס איז נויט-ווענדיג צו שאפען סיסטעמאטישע פערשטענדיגונגס-בעציהונגען מיט די אראבער. אויף דעם געביט פעהלט די ציוניסטען א וועלכער עס איז פעסטער סיסטעם.

בכלל קען מען זאגען — האט פערענדיגט זיין רעפעראט ה' קאווען — אז די יודישע לאגע אין ארץ-ישראל איז אזוי זיכער, אז קיין שום זאך וועט זי נישט צושטערען. די לאגע פון די יודען איז אזוי פעסט ווי די פעלזען פון גיבראלטאר. סיי אין די שטעדט, סיי אין די קאלאניעס מאכען די יודען פארשריטען.

———:O:———

נאך וועגען סקאנדאל מיט שלום אש אין מאסקווע.

וועגען דעם סקאנדאל וואס איז פארגעקומען אין מאסקווע אויפ'ן באנקעט לכבוד אש'ן, דער-וויסען מיר זיך נאך פאלגענדע איינצעלהייטען פון דער אויסלענדישער פרעסע:

דער באנקעט איז ארגאנזירט געווארען אין דער געביידע פון מאסקווער יודישען מלוכה-טע-אטער דורך דעם צענטראלען קאמיטעט „אזעט", לכבוד אש'ן, וואס איז דער וויצע-פארזיצער פון דעם אזעט-קאמיטעט אין פאריז, צום באנקעט זע-נען איינגעלאדען געווארען איבער צוויי הונדערט געזעלשאפטליכע טוער און יודישע שרייבער פון מאסקווע.

נאך א רייה רעדעס וואס זענען געהאלטען געווארען דורך די קאמוניסטישע פיהרער קאמענ-שטיין, נאגלער און אנדערע, האבען די יודישע שרייבער ראבראשין באריק, קושניראוו און נארי-נער אויפגעטראטען מיט „שמייסיקע" ווערטער גע-גען אש'ן, ראבראשין האט דערצעהלט אין זיין רעדע, אז אין דער יודישער אפטיילונג פון מאסקווער אוניווערזיטעט לערנט מען מיט די סטודענטען אש'ס ווערק, כדי צו ווייזען ווי אזוי מען דארף היינטיגע צייטען... נישט שרייבען. באריק האט אין זיין רעדע זיך אפגערעכענט דורך אש'ן מיט אלע אויסלענ-דישע יודישע שרייבער, וואס בעשולדיגען די יו-דישע ריכטער פון סאוויעט-רוסלאנד אז זיי זענען „הויף-פאעטען", און קושניראוו האט אויפגעווארפען אש'ן למאי ער לייענט נישט די ניי-געשאפענע יודישע ליטעראטור וואס איז דערשינען אין רוס-לאנד.

אבער דער סקאנדאל איז אויסגעבראכען ווען מ. ליטוואקאוו, דער רעדאקטאר פון „עמעס", האט גענומען דאס ווארט, און דערקלערט, אז „שלום אש איז טאקע א טאלאנטירטער שרייבער, אבער ער אליין האלט מעהר פון זיין טאלאנט מעהר ווי די מאסען האלטען פון איהם", ליטוואקאוו האט געפרובט דערמאהנען שלום אשן וועגען זיין עפענט-ליכען בריף וואס ער האט געשריבען צו פילסודסקין

— „דער ראזינער בריף"... האט ליטוואקאוו געזאגט.

אבער נאך איידער ליטוואקאוו איז פערטיג געווארען מיט זיין פראזע וועגען אש'ס בריף צו פילסודסקין, איז אש אויפגעשטאנען פון זיין ארט האט געגעבען א קלאפ אין טיש, און אויסגערופען.

— „אדער ליטוואקאוו הערט אויף צו רעדען אדער איך פערלאז דעם באנקעט".

דער עולם איז געבליבען זיצען אין פערלעגענ-הייט. ליטוואקאוו האט דערקלערט, אז ער הערט אויף רעדען און האט זיך אוועקגעזעצט. ליטוואַ-קאווס אנהענגער האבען געפאדערט, אז ליטוואקאוו זאל זיין רעדע פארטזעצען, אבער שלום אש, נאך אלץ אנ'אויפגערעגטער האט אויף דרי דאזיגע פאדער-רונגען געענטפערט:

— „איך פייף אויף איהם"...

דער דאזיגער ענטפער פון אש' האט נאך מעהר צורייצט די געמיטער. „ביי אייך אין פאריז פייפט מען. דא אין מאסקווע, פייפט מען נישט", — האבען זיך דערהערט אויסגעשרייען אויפ'ן אדרעס פון אש'ן.

עס האט זיך אריינגעמישט ירחמיאל וויינשטיין, דער בעוואוסטער קאמוניסטישער פיהרער, וועלכער האט אין א לענגערער רעדע בערוהיגט די געמי-טער און דעם אויפגערעגטען עולם, און האט געבע-טען ליטוואקאוו'ן פארטצוזעצען זיין רעדע. ליטוואַ-קאוו האט זיך אבער אפגעזאגט און דערקלערט, אז ער וויל נישט פערוואנדלען אנ'אונטערנעהמונג פון „אזעט" אין קיין סקאנדאל, „מיט אש'ן וועל איך זיך נאך קענען דורכרעדען דורך אנדערע טריבונעס, ווי למשל דורך דער פרעסע", האט ער געזאגט.

אש האט דא גענומען דאס ווארט, און געהאל-טען א גלענצענדע רעדע וואס האט אין א גע-וויסער מאס מילדער געמאכט די שטימונג נאכ'ן אינצידענט.

———:O:———

קיעוו לייענט נישט קיין יוד. צייטונגען

קיעוו. (י. ט. א.) קיעוו האט אויפגעהערט לייע-נען יודישע צייטונגען, קלאגט זיך דער כארקאווער "שטערן".

צום פריהלינגס-
יום-טוב
שבועות
— קויפט איהר —
אמביליגסטען
אָרטיגע און אויסלענדישע
קאסמעטיק,
פערפומען,
כעמיקאליען
די פרישסטע מינעראל וואסערן
אין אפטייק-סקלאר פון
מאגיסטער - פארמאציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02,

קאפע-
רעסטאראן „בריסטאל"
פיעטריקאווער 30, טעלעפאן 25-91
עמפפעהלט צום זומער-סעזאן די גוט-בעקאנטע שמאקהאפטע
מיטאגען און אווענד-ברויטען
ווי אויך מילכיגע פרישטיגען און אווענד-ברויטען.
מיט אכטונג אינהאבער ה. בערנהיים.

7-קל. טעכטער-שולען
„בית יעקב"
ציגעל-גאס 24, טעל. 70-28
זיראמאוויטשא 2 „ 70-27

קוראטאריום
פון די
„בית-יעקב"-שולען
אין לאדז.
מיר מעלדען, אז צוליב דער פעראָרדנונג פון שול-אינספעקטאר, נעהמען מיר אן נייע שילערינס
נאר ביז דעם 1-טען טשערוויעץ.
גלייכצייטיג פאָדערן מיר אויף די עלטערן, וואס וויירע קינדער לערנען אין אונזערע שולען, זיך צו דעקלארירען צום נייעם שול-יאהר ביז צום איבערגערמאהנטען טערמין. דאס קוראטאריום.

שטייער־סתירות.

פון פ. פ. ס. ביז ענדעציע.

ווי בעקאנט, האבען די שווערע שטייער־שטימונגען אריבערגעוואנדערט אויך אין סיים, און אין דער ביודזשעט־קאמיסיע האט זיך דאס ארויסגעוויזען גאנץ קלאר, כאראקטעריזירענדיג די באציהונג צו די שטייערען־פראגען מצד די סיים־גרופירונגען, שרייבט דער „קור. פאראנני“.

אלע פויערים־פארשטעהער האלטען, למשל, אז דאס העכערען דעם גרונט־שטייער און דאס איינפיהרען פון א בית־שטייער קענען נישט־דערלאזט ווערען.

די ענדעקעס פאדערען א וואלאריזירונג פון די אפשאצונגס־יסודות פאר'ן הכנסה־שטייער אויף אזא אופן, אז ער זאל פערקלענערט ווערען.

די פ.פ.ס. פאדערט, אז די גרעניצען פון שטייער־פרייע אביעקטען זאלען פערברייטערט ווערען.

דערביי האלטען אלע שטאטישע גרופירונגען מיט די פ.פ.ס. בתוכם, אז שטופענווייז זאל אפגעשאפען ווערען דער אומזאץ־שטייער.

הכלל, די שטייער־שנאה הערשט אויף דער גאנצער ליניע, און זי וואלט געוויס געווען בערעכטיגט, ממשות'דיג און געבראכט צו געוויסע פאזיטיווע רעזולטאטען, ווען —

ווען דיזעלבע, אלע פארטייען טרעטען נישט ארויס מיט א פארשלאג, למשל, צו העכערען די בעאמטען־שכירות און א רייה מיט עהנליכע פארשלאגען.

די דאזיגע סתירה איז צו בולט, צו אויפגערעקט, מ'זאל אויף איהר צומאכען די אויגען.

אז איינפיהרען הוספות פאר די רעגירונגס־בעאמטע, דארפען דאך געשאפען ווערען קוואלען פונוואנען די דאזיגע הוספה־סומען זאלען ווערען גענומען.

פון איין זייט — הוספות, און פון דער צווייטער זייט מאכען דער ז.ל.נ. און „וויזוואלעניע“ א פארשלאג, אז אין ביודזשעט זאלען, מחמת שפארזאמקייט, איינגאנצען געשטראכען ווערען די סומען, וואס זענען פרעלימינירט אויפ'ן אויסהאלטען די שטייער־עקזעקוטארען...

אביעקטיווע בייוואוינער פון די בעראטונגען פון דער ביודזשעט־קאמיסיע האבען געהאט די געלעגענהייט צו זעהן, ווי אין דער אפאזיציע צו דער רעגירונגס־שטעלונג האבען די סאציאליסטען צוגעשאקעלט גוטמוטיג צו די אויספיהרונגען פון די רעכטע, און ווי, פערקעהרט, דער פארשטעהער פון דער ענדעציע, טראמפטשינסקי האט זיך נעגאטיוו ארויסגעזאגט וועגען פאשיזם, צו וועלכען — האט ער דערקלערט — דער דעמאקראטישער אמעריקאנער קאפיטאל האט שוין נישט קיין צוטרוי.

ווי מען זעהט, אלזא, לעבט ווידער אויף אונטערן לאזונג פון „פארלאמענטארישער דעמאקראטיע“, דער דראנג פון פ.פ.ס.'יש־ענדעקישער צוזאמענארבייט...

בעהאנדלענדיג די דאזיגע פראגע, גיט צו דער „קוריער פאראנני“:

„די ווידעראויפבויאונג פון דעם דאזיגען דראנג, נישט אכטענדיג אוי[ף] דער טרויעריגער פראקטיק פון דער קאאליציע־רעגירונג — צווינגט צו שטעלען זיך די פראגע מכוח די סיבות פון דעם דאזיגען דראנג.

„צי איז נישט די סיבה — די עהנליכקייט פון דער געזעלשאפטליכער סטרוקטור פון די אנגערופענע ביידע ארגאניזאציעס, ווי דהיינו דאס, וואס אין זייער בעשטאנד געהע[ן] אריין די קליינבירגערליכע קרייזען, וועלכע איבען אויס א דרוק אויף זייער אידעאלאגיע ?“.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען־און הארץ־קראנקהייטען, בעשטראהלונגען־ און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אן אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאכמיטאג.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספעציאליסט פאר קינדער־ און אינערע קראנקה. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון־בעשטראהלונגען (קווארץ־לאמפען). נעהמט אן פון 4–6 נאכמיטאג.

דאס רעליגיעזע לעבען אין רוסלאנד.

דער אנטי־רעליגיעזער קאמף האט געבראכט קנאפע רעזולטאטען.

קארעספאנדענץ פון מאסקווע דורך דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור.

וויל מען וויסען ווי עס האלט מיט רעליגיע אין רוסלאנד, איז די בעסטע זאך ארייבצופאלען אין אזא שטאדט ווי מאסקווע אין די טעג פון א קריסטליכען רעליגיעזען יום־טוב.

איך בין ארייגעפאלען קיין מאסקווע די וואך, ווען עס ענדיגט זיך דער יודישער פסח און עס הויבט זיך אן דער קריסטליכער, און מיר האט געדאכט, אז איך בין נישט אין א לאנד, וואו רעליגיע ווערט געווארפען נאר פערקעהרט, איך בין אין א מדינה, וואו רעליגיע ווערט ערמוטיגט.

ווען איך זאל אליין, מיט מיינע אייגענע אויגען נישט געווען זעהען, אז די טראמווייען זענען נישט געלאפען דעם ערשטען טאג פון דעם קריסטליכען פסח, וואלט איך עס נישט געגלויבט. איך האב נישט געוואלט גלייבען, אז די פאסט ארבייט נישט אום פסח. ביז וואנען איך האב זיך אליין אין דעם נישט איבערצייגט.

און אין דער זעלבער צייט זענען די מאסקווער צענדליגער קירכען געווען איבערגעפאקט. זייערע גלאקען האבען געקלונגען איבער גאנץ מאסקווע, און גלחים האבען דארט פראנק און פריי געפראוועט זייערע גאטעס־דינסטען פונקט ווי אין אלטע צארישע צייטען.

אז דער יום טוב פסח קומט אן האט מען געפיהלט אין גאס נאך מיט עטליכע טעג פריהער, די פסח'דיגע „קוליטשען“ זענען געווען ארויסגעשטעלט אין די פענסטער פון יעדען קאאפעראטיוו, פונקט ווי מיט א וואך פריהער האט מען אין א סך פון זיי געקענט זעהען מצות, דער עולם — ארבייטער, ביורא־בעאמטע, אנגעשטעלטע און הויז־פרויען — זענען געשטאנען אין לאנגע שורות אין פראנט פון די קאאפעראטיווען מיט איין פערלאנג, איינקויפען אלעס, וואס מען דארף אויף פסח.

מיט פאקטען מוז זיך רעכענען יעדער איינער און די פאקטען היינטיגען פסח אין מאסקווע האבען בעוויזען, אז רעליגיע איז נאך טיף איינגעווארצעלט אין די הערצער פון דער בעפעלקערונג נישט קוקענדיג אויף 11 יאהר פון אנטי־רעליגיעזער פראפאגאנדע.

די קאמוניסטישע פרעסע האט נאטירליך נישט געקענט אונטערשאצען די רעליגיעזע כוואליע, וואס האט פערפלייצט מאסקווע, זי האט זיך דערפאר בעגנוגענט מיט רופען די קאמוניסטישע גרופען אין קינעמאטאגראפען אנשטאט קירכען. וואס פאר א ווערט האט אבער דער דאזיגער רוף געקענט האבען, ווען די קאמוניסטישע רעגירונג גופא האט זיך געמוזט רעכענען מיט די רעליגיעזע סענטימענטען פון דער בעפעלקערונג און האלטען אלע אנשטאלטען געשלאסען צוויי און א האלב טאג, אנשטעלענדיג אפילו די טראמוויי בעוועגונג.

און ווען די ארטיסטען פון מאסקווער אפערע, וואס ווערען אויסגעהאלטען פון דער מלוכה, זענען אין די אווענדען פון פסח אוועק זינגען פאר טויזענדער רובעל אין די קלויסטערס, האט זיי די רעגירונג אויך גארנישט געקענט טון.

„איהר האט געהערט נעזשדאנאווא ? זי האט נעכטען געזונגען אין דער קירכע פון קריסטוס דעם רעטער...“ אזוי האט מען אויפ'ן צווייטען טאג געקענט הערען רעדען. נעזשדאנאווא איז איינע פון די הויפט־זינגערינס פון דער מאסקווער מלוכה־אפערע, זי און צענדליגער אנדערע ווי זי זענען געווען די מיטהעלפערס אין די רעליגיעזע צערעמאניעס, וואס די גלחים האבען א גאנצע נאכט דורכגעפיהרט אין די מאסקווער קירכען אין דער אנוועזענהייט פון צענדליגער טויזענדער מענשען.

מאסקווע האט יענעם טאג אויסגעקוקט ווי א יודיש שטעטעל אום יום כפור. אלע געשעפטען זענען געווען געשלאסען, קיין איין ביורא האט נישט געארבייט, אפילו קיין צייטונגס־פערקויפער האט מען אין גאס נישט געזעהען, מאסקווע האט גערוהט. די קריסטליכע מאסקווע האט געפייערט איהר פרומען פסח.

און פונקט ווי אין ניו־יארק ערשיינען נישט געוויסע יודישע צייטונגען אום יום־כפור, בלויז דערפאר, וואס עס זענען קיין צייטונגס־פערקויפער נישטא, וואס זאלען וועלען יענעם טאג פערקויפען יודישע צייטונגען, אזוי איז אויך אין מאסקווע נישט ערשינען קיין איינע פון די קאמוניסטישע טעגליכע צייטונגען—אפילו נישט די יודישע.

דערפאר האט מיר אויסגעקוקט קאמיש דער אויפשריפט אויף א גרויסען לייווענד ביים ארייגאנג צום פאסט־ביורא, וואס האט געזאגט, אז „רעליגיע איז די זאך פון גלחים און העגקערס“. אזא אויפשריפט מיט א געשלאסענעם פאסט־ביורא האבען עפיס נישט געקענט הארמאניש צונויפלעבען אין מיין געדאנק.

זאל דאס הייסען, אז די סאוויעטישע רעגירונג האט אויפגעגעבען איהר קאמף געגען רעליגיע, אדער זאל דאס הייסען, אז זי איז צו שוואך צו קעמפען געגען יענע, וואס ווילען דוקא רעליגיע?

איך וואלט זיך נישט וועלען ארייגלאזען דא אין אנאליזירען די לאגע. איין זאך איז אבער יא קלאר געווארען פאר מיר אין מאסקווע: אונטער די איצטיגע אומשטענדען מוז נאך די סאוויעטישע רעגירונג נאכגעבען דער בעפעלקערונג אין א היבש ביסעל זאכען, וואס זענען געגען די פרינציפען פון איהרע טעאריעס. זי מוז זיך נאך רעכענען מיט די סענטימענטען פון אזא שטאט ווי מאסקווע און איהר לאזען פראנק און פריי פייערן אויף א ברייטען רעליגיעזען אופן דעם פסח ווי אין די אמאליגע צייטען. זי מוז עס טון, ווייל צווישען די הונדערט און צוואנציג טויזענד קאמוניסטישע מיטגלידער, וואס וואוינען אין מאסקווא, זענען פערהאן א גאנץ גרויסע צאהל, וואס זיי אליין וואלטען אויך שטארק פראטעסטירט, ווען מען זאל זיי נישט לאזען מאכען זייער פסח מיט אלע איינצעלהייטען.

אזוי ווי עס קריסטעלט זיך אזוי יודעלט זיך. קענט איהר דערפאר אין אזא עכט־רוסישער שטאט ווי מאסקווע איצט אויך געפינען א גאנץ בעדייטענדע צאהל יודען, וואס צאהלען ווער צעהן, ווער צוואנציג און ווער מעהר רובעל א מאנאט דער מאסקווער יודישער קהלה פאר רעליגיעזע הצטרכות'ן. ביי דער איצטיגער עקאנאמישער לאגע אין רוסלאנד איז צעהן רובעל א סך געלט, פונדעסטוועגען צאהלט מען. און עס עקזיסטירט אין מאסקווא א יודישע רעליגיעזע קהלה, עס זענען פערהאן שוהלען, עס איז אפילו פערהאן א חזן מיט משוררים, פונקט ווי אין די אלטע צייטען, נאר אביסעל ארימער.

אט קומט איצט פאר אין מאסקווע צווישען די יודישע פני א ביטערער קאמף איבער דער פראגע ווער מען זאל בעשטימען אלס הויפט־רב, אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם רב מאזע. ווער וואלט עס גלויבען, אז ביי די איצטיגע אומשטענדען אין רוסלאנד זאל מען אין אזא קאצאפישע שטאט ווי מאסקווא זיך רייסען פאר די נעזער איבער דעם, אויב דער יוד זאל ווערען רב אין מאסקווע, אדער יענער. דארף מען אבער זיין אין מאסקווא און זיך עטוואס בעקענען מיט'ן יודישען לעבען, דערוואוסט מען זיך באלד וועגען דעם פער'עקשנ'טען קאמף און דער שפאלטונג אין די רייהען פון דער יודישער קהלה, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורך דער רבנים־פראגע. און דער דאזיגער קאמף ווערט געפיהרט לויט אלע כללים און מיט'ן גאנצען ברען פון א וואהל־קאמפאניע. פונקט ווי אין מאסקווא זאל גארנישט אנגעהן קיין אנטי־רעליגיעזע פראפאגאנדע.

אויף איינעם, וואס איז ווייט פון צו זיין רעליגיעז און וועלכער קומט פון א לאנד, וואו רעליגיע איז אבגעטיילט פון דער מלוכה, וואו די טראמוואיען לויפען יא אום פסח, רופט די נאכגיביגקייט פון דער סאוויעטישער רעגירונג ארויס א היבש ביסעל פעסימיסטישע געדאנקען. בשעת מען געהט ארום פסח איבער די מאסקווער גאסען זעהט מען נישט קיינעם אויסער די שכורים, וואס שלעפען זיך דא און דארטען, אהיימגעהענדיג פון די ווילדע פסח־ארגיעס, וועלכע זענען שוין אין רוסלאנד אנ'אינסטיטוציע פון הונדערטער יאהרען.. וואס ביי א ניכטערען אויפ'ן לונג איז ביי א שכור'ן אויפ'ן צונג, קען מען טאקע הערען ווי זיי, די דאזיגע שכורים, מאכען די אמת'ע רוסישע „מי שברך'ס“ אויפ'ן חשבון פון די „פערשאלטענע יודען“ סיי דערפאר, וואס זיי האבען אמאל פערמוטשעט זייער „קריסטוס'ן דער רעטער“ אויך פאר די איצטיגע "חטאים.“

און די רוסישע יוגענד, זי פעהלט אויך נישט, צווישען די שכורים אין גאס און סיי אין די קירכען ביי די גאטעס־דינסטען, אין דעם הינזיכט איז שוין די יודישע יוגענד אויסגעהאלטען, איהר וועט קיין יודישען יונגען קאמוניסט, אדער סתם פרייִדענקער אין שוהל פסח נישט טרעפען אין מאסקווע.

גאנץ אנדערש איז מיט דער רוסישער יוגענד. זי זוכט ימים־טובים, אפילו דער קאמסאמאלעץ וויל זיך נישט בעגניגענען בלויז מיט דעם יום־טוב פון ערשטען מאי און פון דער אקטיאבר־רעוואלוציע, איז ווען עס קומט אזא יום־טוב ווי פסח, פאלט ער גרינג אונטער דער השפעה פון דעם עלטערען דור, וואס איז נאך עד היום טיף רעליגיעז.

עס ווערט אומעטיג אויפ'ן הארצען פאר א פסח אין מאסקווע. דער קלאנג פון די טויזענדער קירכען־גלאקען, וואס צוטראגט זיך איבער די ליידיגע און טויטע גאסען פון מאסקווא, רופט ארויס טרויעריגע מחשבות, עס איז דער קלאנג דורך וועלכען די רעאקציע רייצט זיך מיט דער סאוויעטישער מאכט.

ב. סמאלאר.

„די נייע פרויען־געפאהר“.

צי איז די סכנה טאקע אזוי גרויס?

א בריף פון לאנדאן

פון **וויליאם צוקערמאן.**

2.

אויף ווי ווייט איז די שרעק פאר דער פרויען־הענעמאניע בערעכטיגט ?

קוקט מען זיך צו צו דעם יעצטיגען אויסברוך פון שרעק אין ענגלאנד און מ'הערט זיך צו צו די יעצטיגע שרעקליכע נביאות אין דער ענגלישער פרעסע, דערקענט מען ראשית עפעס בעקאנטעס אין דעם אלעמען. עפעס איז דער נאנצער טומעל נישט פרעמד און דער געשריי גיט ניי. עפעס האבען מיר שוין אמאל געהערט אנ'עהנליך געשריי און אפילו אלע טענות. און אין דער אמת'ן איז די גאנצע ערשיינונג יעצטיגע נאר נישט קיין נייע. גאנץ גענוי מיט 15 יאהר צוריק איז ענגלאנד און מיט איהר די גאנצע וועלט, געווען אויפגערודערט ביז צו דער סאמע טיפעניש פון דער ראן בעריהמטער „סופראושעט“ בעוועגונג. דאס איז געווען איינע פון די אינטערעסאנטסטע און וויכטיגסטע בעוועגונגען פון דער מאדערנער צייט. די פרויען פון דער גאנצער וועלט און הויפטזעכליך פון ענגלאנד האבען זיך ראן ערהויבען אין א זונדערבארען, כמעט ווי רעליגיעזען אויפשטאנד, און גענומען פאדערען שטימרעכט.

ביי יענער צייט איז פרויען־שטימרעכט נאך נישט געווען בעוואוסט אין דער גרויסער וועלט. בלויז אין 4 קליינע מדינה'לעך (ווי זעלאנד, נארוועגען, שוועדען און אויסטראליען) האבען פרויען געהאט שטימרעכט. די איבעריגע וועלט, איינשליסענדיג אפילו די פאראייניגטע שטאטען האט די פרויען די רעכט ענטזאגט. די פרויען זעלבסט האבען נאך ראן אויך געקוקט אויף שטימרעכט ווי אויף עטוואס הייליגעס און גרויסעס און דער קאמף, וועלכען זיי האבען אויפגעהויבען, איז געווען איינער פון די גרעסטע און טיפסטע פון אונזער צייט.

אם מעהרסטען האבען זיך ראן אויסגעטיילט אין דעם קריג די ענגלישע פרויען. זיי האבען טאקע פשוט אנגעפיהרט אנ'אמת'ע מלחמה, מיט גאסען־קאמפען, טורמעס און הונגער־שטרייקען, עס איז געווען אנ'אמת ווילדער קאמף, אין וועלכען עס זענען בענוצט געווארען ווילדע מעטאדען. אפילו דער קלאסען־קאמף צווישען ארבייטער און בעלי־בתים, וועלכער איז, ווי בעוואוסט, דער גרעסטער געזעלשאפטליכער קאמף פון אונזער צייט, האט נאך נישט דערגרייכט יעצט די אינטענסיוויטעט און ווילדקייט פון דער ראמאלסדריגער בעוועגונג. עס האט באמת אויסגעזעהען ראן, אז ווען די פרויען זאלען טאקע נאר זייערס אויספיהרען, ראן איז א סוף צו דער מענערשער וועלט.

ראן האט מען עס אויך געהערט ריזעלבע געשרייען און שרעקליך שווארצע נביאות, וועלכע מען הערט יעצט.

נאך דער מלחמה האט מען אין ענגלאנד אזוי ווי אין דער גאנצער וועלט געגעבען פרויען שטימרעכט, הגם נישט אין גאנצען גלייך מיט מענער.) פון ראן אן זענען שוין אריבער צעהן יאהר און וואס איז געשעהען ? איז חלילה די וועלט אונטערגעגאנגען צוליב דעם ? האבען די פרויען פערכאפט די רעגירונגען און שרעקליכע רעוואלוציעס ? האבען זיי ארויסגעטריבען די מענער און פערנומען זייערע פלעצער ? האבען זיי אנגעפיהרט א ספעציעלען קאמף קעגען די מענער ווי מען האט עס ראן מיט אזא זיכערהייט פאראויסגעזאגט ?

די גאנצע נביאות האט זיך ארויסגעוויזען פאלש פון אנפאנג ביז'ן סוף. ווי נאר מען האט די פרויען געגעבען שטימרעכט האבען זיי זיך בערוהיגט און... אויפגעהערט שטימען. זיי האבען נאר אזוי ווילד געקעמפט און געטומעלט בלויז דערפאר, ווייל מען האט זיי דאס רעכט צו שטימען נישט געגעבען. ווי נאר מען האט זיי אבער דאס רעכט געגעבען האבען זיי זיך אויפגעהערט מיט דעם צו אינטערעסירען. מען קען רארום ערווארטען, אז דאס זעלבע וועט געשעהען אויך יעצט, ווייל יעצט אינטערעסירען זיך די פרויען

(ענדע ועה 7־טע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

22 דינסטאָג — ג סיון תרפ"ח

מאַי
זון-אויפגאַנג 3.44
זון-אונטערגאַנג 7.26

דער קאַמף פאַר די צוויי יודיש-וועלטליכע שולען אין לאָדז.

א וויכטיגער צירקולאַר פון בילדונגס-מיניסטער.

אין משך פון די לעצטע וואָכען איז פאָרגעקומען אַ וויכטיגער קאַמף אַרום די צוויי יודיש-וועלטליכע פאָלקס-שולען פון לאָדז. דער קאַמף און זיין רעזולטאַט וועט האָבען אויך אַ וויכטיגע אַלגעמיינע בעדייטונג פאַר דער יודיש-וועלטליכער שול.

שוין אַ לאַנגע צייט, ווי דער לאָדזער שול-אינספעקטאָר ה' סקאָוואָראָנסקי, פיהרט אַ פאַרביסענע מלחמה מיט די דערמאָנטע צוויי שולען. ער האָט כסדר אויסגעזוכט פערשידענע צוטשעפּעניש, טענות אַרויסגעשטעלט אומבעגרינדעטע און אומבערעכטיגטע פאָדערונגען. אַ גאַנצע רייה פון זיינע פעראָרדנונגען האָבען געטראָגען דעם כאַראַקטער פון אויסגעשפּראָכענעם ווילקיר,

דער דאָזיגער אינספעקטאָר איז אַוועק אַזוי ווייט, אַז ער מאַכט לעצטענס אַזעלכע פעראָרדנונגען, וואָס האָבען געהאַט איין ציל און גרונד אונטערצוגראָבען דער יודיש-וועלטליכער שול. די שולען זענען וועלטליכע. דער אינספעקטאָר האָט אָבער געפאָדערט, אַז עס זאָל תיכף ומיד אַריינגעפיהרט ווערען דער למוד פון רעליגיע. דעם אינספעקטאָר איז געווען ווייניג די צוויי שפּראַכען פון 1 שול (מעדעם-שול: יודיש און פּויליש) און 3 שפּראַכען אין דער 2-טער שול (באָראָכאָוו-שול: יודיש פּויליש און העברעאיש) און ער האָט געפאָדערט, אַז זאָל אַריינגעפיהרט ווערען נאָך איין פרעמדשפּראַך, אָדער פראַנצויזיש אָדער דייטש. ער איז אין זיינע פאָדערונגען אַוועק אַזוי ווייט, דאָס נישט געקוקט, וואָס מיר האַלטען שוין איצט ביים סוף לערן-יאָהר, האָט ער אָבער געפאָדערט, אַז זיין פעראָרדנונג זאָל באַלד דורכגעפיהרט ווערען און געמאָלדען, אַז אויב דאָס וועט אין עטליכע טעג נישט דורכגעפיהרט ווערען, וועלען די שולען געשלאָסען ווערען און די קינדער וועלען „איבערטראַנספּאָרטירט" ווערען אין פּאָווסעכנע שולען. אויף דעם נאָר האָט ער אויסגעקוקט.

די יודישע שול-אָרגאַניזאַציע האָט בעשלאָסען ענטגעגענצושטעלען זיך מיט אַלע כּוחות אָט די דאָזיגע פעראָרדנונגען, עס זאָל אפילו דערגעהן ביז שליסען די שולען. עס זענען געמאַכט געוואָרען ענערגישע שריט ביי דער בילדונגס-מאַכט אין לאָדז. עס זענען אָנגעגעבען געוואָרען אייניגע בעגרינדעטע רעקורסען, וועלכע האָבען אָנגעוויזען אויף דער אונגעזעצליכקייט פון די פעראָרדנונגען.

אַ דאַנק די דעלעגאַציעס פון דער יש"א, אין וועלכע עס האָבען זיך בעטייליגט סיי די אָרטיגע לאָדזער טוער, סיי די שליחים פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון יש"אַ. די חברים מענדעלסאָן און בוקסבוים (עס איז כדאי צו דערמאָנען, אַז אויך דער סענאַטאָר קאַפּטשינסקי האָט געמאַכט בעמיהונגען, כדי נישט דערלאָזען דאָס אויספיהרען די אומגערעכטע פעראָרדנונגען פון אינספעקטאָר). האָבען זיך די געהעריגע בילדונג אינסטאַנצען גענומען זיך ענערגיש בעשעפטיגען מיט דעם ענין. דער ענין איז אַזוי פערוויקעלט געוואָרען, אַז נישט דער לאָדזער קוראַטאָר רייניעוויטש און נישט דער נאַטשעלניק פון דער פאָלקס-שול אָפּטיילונג ביים בילדונגס-מיניסטעריום האָט עס געוואָלט און געקענט אַליין דערליידיגען. דער ענין וואָלט געדאַרפט אַריבערגעהן צום אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל, דאָס וואָלט זיך פערשלעפּט אויף זייער לאַנג. דערווייל איז ענטקעגענגעקומען דער 15. מאַי, דאָס איז דער טערמין, ווען דער אינספעקטאָר האָט שוין, לויט זיין פעראָרדנונג, געדאַרפט שליסען די שולען עס וואָלט געווען נישט נאָר אַ קאַטאַסטראָפע פאַר די לאָדזער יודיש-וועלטליכע שולען. דאָס וואָלט זיך געקאָנט באַלד אָפּרופען אויף דעם גאַנצען יודיש-וועלטליכען שול-וועזען.

די דעלעגאַציע פון דער י.ש.אָ. האָט אָנגענומען אַלע שריט אָפּצווענדען די געפאַהר. אויף אַנ'ענערגישען אופן האָט די י.ש.אָ. ביים דעפּאַרטאַמענט-דירעקטאָר ה' זשלאַביצקי פּראָטעסטירט געגען די דאָזיגע מעשים. דיזעלבע י.ש.אָ.-דעלעגאַציע האָט בערך 2 שעה צייט קאָנפערירט מיט דעם לאָדזער קוראַטאָר און בעגרינדעט אין אַלע פּרטים איהר פּראָטעסט און בעוויזען די אומגעזעצליכקייט און ווילקירליכקייט פון דער פעראָרדנונג. סיי דער דעפּאַרטאַמענט-דירעקטאָר און סיי דער קוראַטאָר האָבען די זאַך אויף אַנ'אייליגען אופן איבערגעגעבען צו ערלעדיגען דעם מיניסטער מיט זייערע אָנווייזונגען. אגב ביז דער בעשטימונג פון מיניסטער האָט דער קוראַטאָר בעפוילען דערווייל נישט אויספיהרען די פעראָרדנונגען פון אינספעקטאָר וועגען שליסען די שולען. דער קוראַטאָר האָט ערקלערט, אַז די פעראָרדנונג וועגען שליסען איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אָן זיין וויסען.

דעם 18 ה. ח. האָט דער קוראַטאָר מודיע געווען די פאָרשטעהער פון דער הויפּט פערוואַלטונג פון י.ש.אָ., אַז נאָך אַ פאַרשטענדיגונג מיט דעם בילדונגס-מיניסטער איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דערווייל זאָל דער ענין נישט ערלעדיגט ווערען, כל זמן עס איז נישטאָ קיין אוסטאַוו וועגען רעליגיע-למוד אין פּריוואַטע, געזעלשאַפטליכע שולען. ביז יענער צייט זאָל דער למוד נישט אויפגעצוואונגען ווערען.

וואָס עס איז נוגע די פעראָרדנונג וועגען אַ פרעמד-שפּראַך אין דער יודיש-וועלטליכער פאָלקס-שול, ווערט די פעראָרדנונג אָפּגעשאַפט.

——:0:——

א בלוטיגע פאַמיליען-טראַגעדיע.

א שרעקליכע נקמה פון א פרוי.

אַ שרעקליכע פאַמיליען-טראַגעדיע האָט זיך נעכטען ביינאַכט אָפּגעשפּילט אויף נאַפּיורקאָווסקי גאַס 95.

אין דעם הויז האָבען פערנומען אין פּאַרטער אַ געוועלב מיט צוויי צימער די פאַמיליע פּיאָטר און מאַריאַ רובינסקי.

דער 30-יעהריגער פּיאָטר האָט געאַרבייט ביי אַלאַרטען אין פאַבריק. די 26-יעהריגע מאַריאַ האָט געפיהרט דאָס געוועלב און דאָס בעל-הביתישקייט.

מאַטעריעל איז דער פאַמיליע גאַנץ גוט געגאַנגען, קיין שלום-בית איז אָבער נישט געווען און די שכנים האָבען זיך, נישט איינמאָל, געמוזט אַריינמישען, כדי אָפּצוראַטעווען די פרוי, וועלכע דער מאַן האָט מערדערליך געשלאָגען.

מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט מאַריאַ רובינסקאַ אינגאַנצען פערלאָזט איהר היים און איז אַנטלאָפען. דער מאַן האָט זיך אָבער דערוויסט, אַז זי געפינט זיך אין וולאָצלאַוועק איז ער געפאָהרען אַהין, און איהר צוגעזאָגט, אַז ער וועט שוין זיין גוט און פרום און זי אַהיים געבראַכט.

זונטאָג ביינאַכט האָבען די שכנים דערהערט פון ריבינסקי'ס וואוינונג האַרצרייסענדע געשרייען. מען האָט געמיינט, אַז דאָס איז אַ געוועהנליכע געשלעג צווישען פּאָר-פאָלק, און בעשלאָסען דערווייל זיך נישט אַריינצומישען. דאָרט האָט אָבער זיך דערווייל אָפּגעשפּילט פאָלגענדע בלוטיגע טראַגעדיע:

ווי די ערשטע אויספאָרשונג האָט נאָכדעם פעסטגעשטעלט, איז פּיאָטר ריבינסקי זונטאָג אַ היימגעקומען שכור. מאַריאַ האָט געוואָלט אַנטלויפען, דער מאַן האָט זי אָבער פערהאַלטען און מיט כח אַ וואָרף געטאָן אויפ'ן בעט.

ריבינסקי האָט נאָכדעם ערקלערט דער פרוי, אַז ער האָט זי אָנגעשטעקט מיט סיפילים. די פרוי האָט דערביי בעקומען אַ נערווען-אַטאַק און אָנגעהויבען רעמאָלירען אַלץ אין שטוב. ריבינסקי איז דערביי געזעסען און זי קאַלט בערוהיגט: — עס איז פערפאַלען, עס וועט דיר איצט גאָר נישט העלפען!

די פרוי האָט זיך כלומר'שט בערוהיגט, זי האָט זיך געזעצט צום טיש שרייבען אַ בריף צו איהרע עלטערען. אין דעם בריף דערצעהלט זי וועגען איהר אומגליק.

ריבינסקי האָט זיך דערווייל געלעגט שלאָפען און איז באַלד אנטשלאָפען געוואָרען.

און מאַריאַ האָט געענדיגט דאָס שרייבען, איז זי צוגעגאַנגען צום שלאָפענדען מאַן, האָט אַראָפּגעצויגען פון איהם די קאָלדרע און מיט אַ בריטווע איהם אָפּגעשניטען דעם געשלעכטס-אָרגאַן. ריבינסקי איז אויפגעשפּרונגען מיט אַ געשריי:

— „מען הרג'עט מיך!"

און זיך געלאָזט לויפען צו דער טיר. די פרוי איז איהם נאָכגעלאָפען און מיט אַ אייזען איהם נאָך דערלאַנגט אין קאָפּ אַריין. נאָכדעם, איז זי אַריין אין צווייטען צימער און מיט דער בריטווע זיך אונטערגעשניטען דעם האַלז.

ווען די שכנים האָבען אויפ'ן געשריי: „מען הרג'עט"! אויפגעריסען די טיר האָבען זיי דערזעהן דאָס שרעקליכע בילד. אויף דער פּאָדלאָגע נעבען דער טיר איז געלעגען דער פערבלוטיגטער ריבינסקי. מאַריאַ האָט נאָך געהאַלטען אין שניידען מיט דער בריטווע איהר אייגענעם האַלז, מען האָט איהר שוין אָבער נישט בעוויזען צו שטערען אין דעם שרעקליכען זעלבסטמאָרד.

מען האָט אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע. מאַריאַ איז אין דער קאַרעטקע פון פּאָגאָטאָוויע געשטאָרבען. ריבינסקי ראַנגעלט זיך מיט'ן טויט.

די שרעקליכע טראַגעדיע האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אין דעם גאַנצען ראַיאָן.

פאַר'ן הויז ווי די טראַגעדיע האָט זיך אָפּגעשפּילט האָבען נעכטען אַ גאַנצען טאָג זיך פערזאַמעלט גרופּעס מענשען און אויף פערשידענע אופנים קאָמענטירט דאָס געשעהעניש.

לוין-אַקציעס.

טראַמוואַי-אַרבייטער פאָדערען הוספה. — זיי דראָהען מיט אַ שטרייק. — פאָדערונגען פון פאַבריק-מייסטער.

(ס) דער פּראָפעסיאָנעלער פעראיין פון טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע האָט זיך געווענדעט צו דער דירעקציע מיט דער פאָדערונג צו העכערען דעם לוין פאַר אַלע טראַמוואַי-אַרבייטער מיט 25 פּראָצענט און אויסצאָהלען די 3-טע ראַטע פון דער גראַטיפיקאַציע.

די אַרבייטער מאָטיווירען זייער פאָדערונג מיט דעם שטייגענדען יקרות, מיט דער פערגרעסערטער פרעקווענץ אויף די טראַמוואַיען און מיט דער העכערונג פון פּרייז פון די טראַמוואַי-בילעטען. דעם לעצטען טערמין אויף נאָכגעבען די פאָדערונגען האָבען די אַרבייטער בעשטימט דעם 1. יוני. נאָך דעם דאָזיגען טערמין וועלען די טראַמוואַי-אַרבייטער אָנווענדען די ענטגילטיגע מיטלען, כדי די פאָדערונגען זאָלען נאָכגעגעבען ווערען.

* * *

(ב) שבת צו נאַכט איז פאָרגעקומען אַנ'אַלגעמיינע אויסערגעוועהנליכע פערזאַמלונג פון די פאַבריק-מייסטערס אין טעקסטיל-אינדוסטריע (זשעראָמסקאַ 74).

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו ווענדען זיך צו די אינדוסטריעלער מיט אַ פאָדערונג פון אַ לוין-הוספה פון 15 פּראָצענט. דער טערמין פון ענטפער איז בעשטימט אויפ'ן 29. ד. ח.

——:0:——

געוואָלט עקסמיסירען אַנ'אַלמנה.

זי האָט אָבער געמאַכט אַ גרויסען סקאַנדאַל און די עקסמיסיע איז דערווייל נישט אויסגעפיהרט געוואָרען.

(ב) אויף פּיעטריקאָווער 92 איז נעכטען געווען אַ טומעל און אַ סומאַטאָכע און קיינער האָט נישט געוואוסט וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך.

אויפ'ן הויף האָבען זיך אַרומגעדרעהט פּאָליציאַנטען מיט ביקסען און געוואָלט עפּיס אַרויסשטעלען אומיצענס זאַכען, נעבען זיי איז אָבער געשטאַנען אַ פרוי, נישט געלאָזען און שרעקליך געשריען, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט געהערען די זאַכען צו דער געוועזענער הויזוועכטערין פון רעמועלבען הויז לוקאַשיק. די הויז-וועכטערין איז נאָכ'ן טויט פון איהר מאַן, וועלכער האָט דאָרט געדינט 7 יאָהר, עקסמיסירט געוואָרען דורך דעם „זשאָנדוצע" מיקאָלאַיטשיק, נעכטען האָט טאַקע מיקאָלאַיטשיק מיט דער הילף פון דער פּאָליציי געוואָלט בעזייטיגען די זאַכען פון דער געוועזענער הויזוועכטערין, זי האָט אָבער געשטעלט אַ ווידערשטאַנד און די פּאָליציי איז אַוועק מיט גאָרנישט, דאָס הויז געהער צום פּוילישען געזאַנגטער אַלעשעווסקי.

——:0:——

וועגן דער אויסלענדישער הלוואה אונטערהאַנדעלט מען נאָך.

(ס) נעכטען אינדערפריה איז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשא דער לאָדזער שטאָדט-פּרעזידענט זשעמיענצקי, כדי צו קאָנטאַקטירען מיט די אַמעריקאַנער פינאַנסיסטען די אָנגעהויבענע אונטערהאַנדלונגען וועגען דער הלוואה פאַר לאָדז.

אין דער זעלבער אָנגעלעגענהייט פאָהרט אויך היינט אַרויס קיין וואַרשא דער וויצע-פּרעזידענט וויעלונסקי מיט יוריסט-קאָנסול פון מאַגיסטראַט אַדוואָקאַט שטראָהמייער, די אונטערהאַנדלונגען האַלטען שוין ביים פינאַל.

די אַפערע מיט'ן לאַגעווניקער וואַלד.

(ב) ווי בעקאַנט האָט דער אַלטער מאַגיסטראַט איינגעקויפט 1127 מאָרגעס פון די לאַגעווניקער גיטער, דאָס דאָזיגע פערמעגען איז איצט שטאַרק געשטיגען.

ווען דער איצטיגער מאַגיסטראַט האָט אָנגעהויבען די פּאַרצעלאַציע-אַרבייט אין לאַגעווניק, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַנשטאָט 1127 מאָרגעס, זענען נאָר פערהאַן 1,092 — מעהר נישט.

די דאָזיגע ענטדעקונג האָט געמאַכט אַ רושם אין די מאַגיסטראַט-קרייזען און מ'האָט אָנגעהויבען נאָכצופאָרשען, צי דער אַלטער מאַגיסטראַט איז פּשוט אָפּגענאַרט געוואָרען, צו האָט אימיצער שפּעטער זיך גלאַט אַראָפּגענומען 35 מאָרגעס ערד.

דער גאַנצער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען דער יורידישער אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט, כדי צו ענטדעקען דאָס געהיימניס.

די איינשרייבונגען אין די יודישע פאָלקס-שולען.

די היגע יודישע פאָלקס-שולען פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע, וועלכע עקזיסטירען שוין איבער 10 יאָהר האָבען זיך קונה שם געווען ביי דער היגער ברייטער פאָלקס מאַסען און יעדעס יאָהר ווערט גרעסער די צאָהל קינדער, וואָס פערשרייבען זיך אין די שולען.

דער דאָזיגער פאַקט בעווייזט [illegible] ברייטע פאָלקס-מאַסען שטרעבען, אַז זייערע קינדער זאָלען נישט אַריינפאַלען אין די אַסימילאַטאָרישע „פּאָווסעכנע שולען".

די איינשרייבונגען פון קינדער אין די שולען פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע האָבען זיך שוין אָנגעהויבען. ס'ווערען אָנגענומען קינדער אין עלטער פון 6 יאָהר אָן אין דער 7 קלאַסיגער פאָלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון מערעם ציגעל-גאַס 17 אין דער 7 קל. פאָלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון באָראָכאָוו ציגעל-גאַס 26 אין דער 7 קל. פאָלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון י. ל. פּרץ פּלאַץ קאָשטשעלני 4. און אין דער שול אויף זגערזשער 42. די איינשרייבונגען וועלען געדויערען ביז'ן 31. מאַי.

די קינדער וואָס וועלען ביז דעם טערמין נישט איינגעשריבען ווערען אין די יודישע פאָלקס-שולען וועלען מוזען בעזוכען די פּוילישע „פּאָווסעכנע" שולען.

פון יעדען מנדב פאַר „ישיבת חכמי לובלין"
וועט זיין עפּעסליך געמאָלדען — זעה לאָדזער
יוד דיין נאָמען זאָל נישט פעהלען!

לכבוד שבועות
עמפּפעהל איך מיין געעהרטע קונדשאַפט
אַ רייכען אויסוואַהל פון די נייעסטע
אויסלענדישע
פּערפומען, פּודערן,
טואַלעט-זייפען, קעלנישע און
קרעמען, בלומען-וואַסערן
צו די אויסערסט-
ביליגסטע פּרייזען!
בעזוכט מיין פּערפומעריע —
און איהר וועט זיך איבערצייגען.
מיט אַכטונג
J. Drukier
11 Zawadzka 11

פּאָבאָר פון יאהרגאַנג 1907.

(מ) היינט, דעם 22 מאַי קומט פאָר אין לאָדז דער פּאָבאָר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1907 און די יאָהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע; די מיט „אָדראָטשעניעס" פון 1905 און 1906, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג 1908, 1909 און 1910.

ס'דאַרפען זיך פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 3-טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות P פון Pre, R ביז Roz.

מאָרגען, מיטוואָך R פון Roz, S ביז Soń.

אין דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, (אָגראָראָווא 34) דאַרף זיך היינט שטעלען די געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 10-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: — H, Ch, I, J, K, L.

מאָרגען, מיטוואָך — Ł, M, N, O, P, R, S ביז Su.

צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנא 82) דאַרפען זיך היינט שטעלען אַלע געבוירענע אין די יאָהרען פון1883—1904, וועלכע זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע און וואוינען אין 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אויף אַלע בוכשטאַבען.

מאָרגען, מיטוואָך — געבוירענע אין 1907 פון 9. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די בוכשטאַבען A, B, C, D, E, F.

די אויבענדערמאָהנטע דאַרפען זיך שטעלען פינקטליך 8 אַ זייגער מיט פערזענליכע דאָקומענטען.

לאָדזער קרייז.

(ב) פון לאָדזער קרייז דאַרפען זיך היינט שטעלען אויף פּיעטריקאָווער 187 די געבוירענע אין 1907 פון די גמינעס ראָמביען און ראַדאָגאָשטש.

מאָרגען — פון דער גמינע גאָספּאָדאַזש.

פערד-קאָנטראָלעם.

היינט, דינסטאָג דעם 22. מאַי 8 אַ זייגער אינדערפריה אויפ'ן פּלאַץ רוג נאַרוטאָוויטש און טראַמוואַיאָווא-גאַס דאַרפען ברענגען צו פיהרען די פערד, די פערד-בעזיצער, וועלכע וואוינען אין אַכטען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות פון K, L, Ł, M, N.

מאָרגען, מיטוואָך דעם 23-טען מאַי פון 8. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען O, P, R.

דער נעכטיגער שטורם מיט א האָגעל.

נעכטען אַרום 5 אַ זייגער אין אָווענד איז מיט אַמאָל געוואָרען פינסטער. ס'האָט אָנגעהויבען פאַלען אַ רעגען מיט אַ האָגעל. דער שטורם האָט אין דער אומגעגענד אָנגעמאַכט פיל שאָדען, האָט בעשעדיגט פיל פרוכט-בוימער, און פיל ערטער אומגעוואָרפען פּלויטען, אין די נידריגערע ערטער זענען די וואוינונגען פערגאָסען געוואָרען מיט וואַסער. אין זגערזש און אָזאָרקאָוו האָבען פיל געליטען פונ'ם שטורם.

10-יעהריגער יובילעאום פון דער ביראָבאָוו-שול.

היי-יאָהר פאַלט אויס 10 יאָהר זינט ס'איז געגרינדעט געוואָרען די היגע יודישע פאָלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון ב. בּאָראָכאָוו, (ציגעל-גאַס 26.

די באָראָכאָוו-שול האָט צייט איהר 10-יעהריגער עקזיסטענץ זיך דערוואָרבען אַ סך סימפּאַטיעס צווישען די ברייטע פאָלקס-מאַסען. ס'איז דעריבער צו דערוואַרטען, אַז די יובילעאום-פייערונג וועט אויספאַלען גאָר אימפּאָזאַנט.

די פייערונג וועט פאָרקומען שבת דעם 9 יוני אין „פילהאַרמאָניע"-זאַל. אַ חוץ דעם אָפיציעלען טייל, וועט דורך די קינדער פון דער באָראָכאָוו און די פּרק-שולען און פון קינדער-היים אויפ'ן נאָמען שורעק'ן אויפגעפיהרען אַ רייך פּראָגראַם, אין וועלכען עס געהט צווישען אַנדערע אריין די פּיעסע „בוים און דריידל" אין דער בעאַרבייטונג פון בעקאַנטען דיכטער משה בראָדערזאָן אונטער דער רעזשי פון „אררט" רעזשיסער מ. פולאַווער און מוזיק-אילוסטראַציע פון הענעך קאָן.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

ערשטע קלאַס 2-טער טאָג.

35.000 זל. — נומער 7513.

2.000 זל. — נומער 144407.

1.000 זל. — נומערן 17488 143371.

500 זל. — נומ' 102258 110613 111932.

400 זל. — נומ' 102119 116031.

300 זל, — נומערן 19767 25137 39547 52740 79465 143964.

תלמוד-תורה מיט הצלות נפשות צוזאַמען איז ישיבת חכמי לובלין

א גרויסע שרפה.
פערברענט געוואָרען אַ פערד און עופות.

עהערנעכטען ביינאַכט האָט פּלוצים אויסגעבראָכען אַ שרפה אויף אַלעקסאַנדראָווסקא 178 אין הויז פון אויגוסט רעכער. די שרפה האָט אויסגעבראָכען אין סטאָדאָלע צוליב אונפאָרזיכטיגען אַרומגעהען מיט פייער און אין איין רגע איז די סטאָדאָלע איינגעגאַנגען געשטאַנען אין פייער.

מיט אַ בליץ-שנעלקייט האָט זיך דאָס פייער איבערגעוואָרפען אין פערד-שטאַל מען האָט דאָס פערד, וועלכע ס'איז געשטאַנען אין שטאַל נישט בעוויזען ארויסצופיהרען, און עס איז פערברענט געוואָרען.

ביז מען האָט אַרויסגערופען די פייערלעשער זענען אַלע פערבויאונגען, ווי אויך דאָס וואוינהויז געשטאַנען אין פלאַמען. די רעטונגס-אַקציע איז געווען זעהר פערשווערט, ווייל עס איז אין דער גאַנצער געגענד נישט געווען קיין וואַסער און מען האָט געמוזט ברענגען וואַסער פון פּאָזנאַנסקים פאַבריק.

דער צופאָהר צו דער פאַבריק איז אויך געווען אַ זעהר נישט בעקוועמער.

די שרפה איז געלונגען צו ליקווידירען ערשט אינדערפריה אין פייער זענען פערברענט געוואָרען אַ חוץ דעם פערד אַ סך עופות אַלע קאַמערען און דאָס וואוינהויז.

אַ „פּאַטריאָט", וואָס גנב'עט בריף פון די בריף-קעסטלעך אין די גאַסען.

(ס) נעכטען האָט אויף לוטאָמירסקא גאַס פּאַסירט פאָלגענדער זעהר כאַראַקטעריסטישע אַפּערע:

עטליכע אַגענטען פון אויספאָרשונגס-אַמט האָבען בעמערקט אויף דער דערמאָנטער גאַס אַן אונבעקאַנטען פּערשוין, וועלכער געהט פון איין פּאָסט-קעסטעל צום צווייטען, לעדיגט אויס די בריף פון דאָרט און לעגט זיך זיי צו זיך אין טאַש.

די אַגענטען האָבען אָנגעהויבען נאָכצושפּירען דעם „פויגעל" און בעמערקט, אַז ער איז אַריינגעגאַנגען אין אַ קלאָזעט, פערברענגט דאָרט אַ שטיקעל צייט און איז אַרויסגעקומען שוין פון דאָרט אָהן דעם פּעקעל בריף.

דער גאַסט איז פערבעטען געוואָרען דורך די אַגענטען אין אויספאָרשונגס-אַמט אַריין און איז קודם-כל לעגיטימירט געוואָרען. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער פערהאַלטענער איז אַ בעאַמטער פון דער הויפּט-פּאָסט און הייסט פּיאַנטשישעק דריזולסקי, זיין טאַט האָט ער מאָטיווירט דערמיט, וואָס ער האָט געמיינט, אַז אין בריף וועט זיך געפינען געלד, אָדער וועט'ס פּ„פּירען.

— פון דער פּראַקטיק, האָט דער „פּאַטריאָט" געטענה'ט, ווייס ער, אַז די יודישע סוחרים ווערלענדיג בעגנב'ענען און בעשווינדלען די מלוכה-קאַסע שיקען אַרויס געלד און ווערט-פּאַפּירען און געוועהנליכע בריף. צוליב דעם, וואָס ער געפינט זיך אין אַ שווערער מאַטעריעלער לאַגע, האָט ער זיך דערווייל געוואָלט העלפען מיט דעם געלד.

דער פּערשוין איז איינגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט.

רידזעווסקי'ס פּראָצעס היינט אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט

(—) היינט הויבט זיך אָן אין וואַרשעווער אַפּעלאַציע-געריכט דער פּראָצעס נעגען דעם מערדער פון לאָדזער שטאָדט-פּרעזידענט ציגאַרסקי, קאַזשימיעזש רידזעווסקי.

רידזעווסקי איז דורכ'ן לאָדזער קרייז-געריכט פערמשפט געוואָרען צום טויט, אַלס בעשולדיגער איז ספּעציעל אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשא דער לאָדזער פּראָקוראָר, מאַרקאָווסקי, רידזעווסקי פערטיידינט דער וואַרשעווער אַדוואָקאַט האָפּמאַקל-אָסטראָווסקי נעכטען זענען אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשא די עדות' וועלכע זענען גערופען געוואָרען דורכ'ן אַפּעלאַציע-געריכט.

פערזאַמלונג פון מארק- און טאָרג-הענדלער.

(—) זונטאָג איז אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' מינק פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון מאַרק- און טאָרג-שטייער, ה' מינק גיט אָפּ אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער סעקציע או פון דער איינפראָצענטיגער גמילות-חסדים-קאַסע ביי דער סעקציע.

וועגען די שטייער-ענינים רעפערירט ה' קירשבוים, וועלכער ווייזט אָן, אַז ביי דער שווערער בעצאָלונג פון אַלע קליינהענדלער זענען נאָך מעהר בעוולה'ט די טאָרג- און מאַרק-שטייער, ווייל זיי האַלטען זיך נישט אין זייער אָרגאַניזאַציע, דער רעדנער רופט די פערזאַמעלטע זיך צו אָרגאַניזירען אין אַ פעסטע או שטאַרקע אָרגאַניזאַציע פון מאַרק- און טאָרג-שטייער.

ווער קאָן זיך אָפּזאָגען פון אַ נדבה פאַר'ן גרעסטען מרכז התורה ישיבת חכמי לובלין

פערצווייפעלטער שריט פון אַן אַרבייטסלאָזען האַנדווערקער.

אין לאָקאַל פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָווא 4) האָט נעכטען אין אָוונד נעפּרובט בענעהען זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען סם דער אַרבייטסלאָזער האַנדווערקער שלמה אָפּאַטשינסקי (ציגעל-גאַס 9).

דער זעלבסטמערדער האָט פאַר'ן בעגעהען דעם פערצווייפעלטען שריט אָנגעשריבען אַ בריף מיט פאָלגענדען אינהאַלט „איך בעט קיינעם נישט צו בעשולדיגען אין מיין טויט. די קריטישע לאַגע האָט מיך געבראַכט דערצו".

מען האָט באַלד אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

אויטא-אונגליק.

נעכטען נאָכ'ן אויטאָ-גענג, איז אויף דעם שאָסע אַלעקסאַנדראָוו לאָדז אַן אויטאָ אַרויפגעפאָהרען אויפ'ן 19-יעהריגען ציקליסט מיעטשעסלאַוו מאַטיאַשטשיק (האָלנא 8). דער ראָווער איז אינגאַנצען צובראָכען געוואָרען דער ציקליסט איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון אויטאָ און שווער פערוואונדעט געוואָרען. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען דעם יונגערליכען ראָוועריסט אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דעם שאָפער האָט מען צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

א נאַאיוועער פּראָווינצער.

(—) זונטאָג איז קיין לאָדז געקומען פון פּאַרעמביץ אַ געוויסער יאַן זאַלעסקי, כדי צו געפינען אַרבייט. אין אַ וואַליזע האָט ער געהאַט דאָס גאַנצע פערמעגען, וועלכע איז בעשטאַנען פון אַן אַנצוג, פּאַלטאָ, עטליכע העמדער און 50 זלאָטעס געלד.

ביינאַכט האָט זיך אימיצער מרחם געווען אויף איהם און געוואָלט איהם מיטנעהמען שלאָפען, דערווייל האָט דער אומבעקאַנטער גענומען איהם די וואַליזקע פון האַנד און זאַלעסקין געשיקט נאָך פּאַפּיראָסען, ווען דער לעצטער איז אַרויסגעקומען פון געוועלב איז שוין דער פּערשוין מיט דער וואַליזקע נישט געווען.

אין אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ב) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: וואַיטשיצקי, נאַפּיורקאָווסקא 27, ראַניעלצקי פּיעטריקאָווער 127, איליניצקי וואָלטשאַנסקא 37, האַרטמאַן מילינאַרסקא 1, קאַזאַנא אַלעקסאַנדראָווסקא 80.

דערטרונקען געוואָרען אַ 4 יעהריג יונגעל.

(—) אין דאָרף בושאָוו הינטער לאָדז איז פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל: עטליכע יונגלעך האָבען זיך געשפּילט נעבען טייך, פּלוצלונג איז איינער פון זיי, דער 4-יעהריגער זיגמונט דראַזשאַק אַריינגעפאַלען אין טייך און איידער מ'האָט זיך אַרומגעזעהען, איז דאָס קינד געווען שוין טויט.

טראַמוואַי צושניטען א קינד אין פּאַביאַניץ.

אַ שרעקליכער פּאָרפאַל איז נעכטען געשעהען אויף לאַסקער גאַס אין פּאַביאַניץ.

די 4-יעהריגע אירענאַ לאַטעק (זאַמאָרסקאַ גאַס) האָט געוואָלט איבערגעהען די גאַס. דאָס קינד האָט געהאַלטען אַ ליאַלקע אין די הענטלעך פּלוצים האָט דאָס קינד אַראָפּגעלאָזט די ליאַלקע, זי האָט זיך איינגעבויגען אויפצוהויבען דאָס שפּילעכל, זי האָט עס אָבער נישט אַזוי שנעל בעוויזען צו טון, עס איז אין דעם מאָמענט דערווייל אָנגעלאָפען אַ טראַמוואַי און דאָס קינד איבערגעשניטען אויף די שינעס איז געבליבען ליגען דאָס קערפּערל פון דעם אומגליקליכען קינד אָהן קעפּעל און אָהן די פיסלעך.

מאָרגען — אָוונד אין וו.י.ז.א.

מאָרגען מיטוואָך אויפ'ן טיי-אָוונט אין פרויען קלוב וו. י. ז. א. קומט פאָר אַ פאָרלעזונג פון דירעקטאָר אברהם פערעלמאַן אויף דער טעמא: „די יונגסטע יודישע מוזיק", פערבונדען מיט מוזיק-אילוסטראַציעס, וועלכע ס'וועלען אויספיהרען פרל. ראָטשטאַט (פידעל), פרל. לאַקס (פּאָרטעפּיאַן) און ה' לעווין (געזאַנג).

דער אָרימסטער יוד מיט דער קלענסטער נדבה קען האָבען אַ חלק אין „ישיבת חכמי לובלין".

צו וואָס זאָל מען זיך העסליך מאַכען דורך די זומער-שפּרענקלעך און לעבער-פלעקען?
LESCHNITZER
קרעם און זייף
דאָס איז דער רעזולטאַט פון לאַנגיעהריגען שטודירען פון דער ערצטליכער קאָסמעטיק. אַ טאָקע די וואונדער ספּעציעלע פּרעפּאַראַטען פערהיטען דיך געגען די אומאָנגענעהמע געסט פון זומער.
צו בעקומען אין אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס.
קרעם 3.15, זייף 2.30.

אלגעמיינע פערזאַמלונג פון קליינהענדלער-פעראיין
(פּיעטריקאָווער 6).

זונטאָג איז אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' ברוין פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון קליינהענדלער פעראיין (פּיעטריקאָווער 6). אוניקאָווסקי עפענט די פערזאַמלונג. דער טעטיגקייטס- און קאַסע-בעריכט איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען. נאָכדעם איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג. פּרעזעס: אייזיק לעווין; וויצע-פּרעזעסען: חיים שעלצער און הערש רובינעק; קאַסירער: זכריה גאָלדבערג; סעקרעטאַר: אליעזר לוסטיגמאַן; ערע-נאָם: מיכאל ליבמאַן, יוסף עהרליך, יעקב קאַהן, משה טוכמייער, לייב אָכאָטניצקי, משה אבראַמזאָהן; קאַנדידאַטען: יעקב קראַקאָווסקי, שמואל מיגדאַל, אברהם חיים מישלאַקאָווסקי, משה צענדער, מאָטעל בליסקא.

120 רבנים און רביים שליט"א, 50 טויזענד יודען פון גאַנץ פּוילען האָבען אַנטייל גענומען אין דער גרונדשטיין-פייערונג פון ישיבת חכמי לובלין

רעזולטאַט פון אויטאָס-געיעג.

דער אויטאָ-צוזאַמענפאָהר אין לאָדז האָט זיך, ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, פערענדיגט מיט אַ אויטאָס-געיעג אויף דעם שאָסע אַלעקסאַנדער לוטאָמירסק.

עהערנעכטען שפּעט ביי נאַכט זענען אויף אַ באַנקעט, אין לאָקאַל פון מענער-געזאַנג פעראיין, (פּיעטריקאָווער 243), צוטיילט געוואָרען די פּרייזען און אָבצייכנונגען פאַר די זיגער אין דעם צוזאַמענפאָהר און געיעג.

דעם ערשטען פּריז פון צוזאַמענפאָהר האָט בעקומען סטאַניסלאַוו זשיכאָן (קראַקאָ); דעם צווייטען פּריז ה' עדמונד טעשעק (לאָדז); די דריטע: פרוי העלענאַ האָלזבערג און פירשט סטעפאַן טישקיעוויטש; דעם פּריז פאַר פרויען האָט בעקומען פרוי האַללער.

פונ'ם געיעג אויף דעם שאָסע לוטאָמירסק-אַלעקסאַנדער האָט דעם ערשטען פּריז בעקומען פלאַטמאַן (קראַקאָ) דעם צווייטען — פּעטערמאַן דעם דריטען — טשעשקי פון גאַליציען. דעם פּריז פאַר פרויען האָט בעקומען פרוי פּאָזנאַנסקא פון לאָדז.

מהנות יונגע טאַלאַנטען וואַרטען אויף דער ערעפנונג פון ישיבת חכמי לובלין

„אררט"
נאָך 2 מאָל „שושנת-יעקב".

היינט ווערט געשפּילט דער אויסגעצייכענטער 6-טער פּראָגראַם א. נ. „שושנת יעקב", וועלכער ענטהאַלט 12 ערשטקלאַסיגע נומערן.

דער פּראָגראַם וועט געשפּילט ווערען בלויז היינט און מאָרגען.

פון שבועות אָן הויבט שוין אָן צו גיין דער נייער 7-טער פּראָגראַם א. נ. „יודישע טעכטערלעך".

* * *

נאָך דער פאָרלעזונג אין פילהאַרמאָניע איז דעפּ. גרינבוים אַוועק אין „אררט". איהם האָט בעגלייט אַ גרויסער עולם. צום בעדויערען אָבער האָט ער שוין די פאָרשטעלונג פערשפּעטיגט. דער טעאַטער-עולם האָט שוין געהאַלטען ביים פערלאָזען דעם זאַל. ווען מ'האָט דערהערט, אַז דעפּ. גרינבוים איז אָנגעקומען האָט מען איהם איינגעאָרדענט אַ געוואַלדיגע אָוואַציע.

נאָכדעם איז דעפּ. גרינבוים אין דער בעגלייטונג פון די „אררט"-אַרטיסטען אַוועק אין קאָפּעצענטראַל וואו זיי האָבען אין אַ געמיטלעך שמועס פערבראַכט אַ פּאָר שעה.

יודיש טעאַטער.

היינט אָוונד ווערט געשפּילט „חאַנטשע אין אַמעריקאַ" מיט זעווקינאַ אין דער הויפּט-ראָלע.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
זפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

די פעראָרדנונג וועגען געריכטס-אָפּצאָהל.

די טעג האָט דער יוסטיץ - מיניסטער פערעפענטליכט אין „דז. אוסטאַוו" נומער 54 אַנ'אויספיהרליכע אינסטרוקציע-ביילאַגע צו דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 22-טען מערץ 1928 וועגען געריכטס-אָבצאָהל.

די איצט-פּובליקירטע פאָרשריפטען רעגולירען אַלע געביטען פון ציווילען, שטראָף און היפּאָטעק געריכטס-וועזען.

רעדענדיג וועגען איינגעפיהרטען אָבצאָהל-טאַריף פון ציוויל-ענינים, איז קודם כל כדאי צו בעמערקען, אַז אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 3 פון דער ציטירטער פעראָרדנונג איז די גאַנצע געריכטס-פּראָצעדור פריי פון סטעמפּעל-שטייער. דעסגלייכען ווערט אויך נישט גענומען קיין שום סטעמפּעל - שטייער פון די דאָקומענטען, וועלכע ווערען דורך די פּראינטערעסירטע צדדים פאָרגעשטעלט אין געריכט אַלס בעווייזען, סיידען די דאָזיגע בייגעלעגטע דאָקומענטען אונטערליגען אויך אָהן דעם אַ בעשטימטען סטעמפּעל-אָבצאָהל.

ס'דאַרף אויך דערמאָנט ווערען דער אַרטיקעל 7, לויט וועלכען פאַר יערער דערלאַנגטער געלד-תביעה, געגען-קלאַגע, אָפּאָזיציע, בקשה וועגען אויספיהרען עקזעקוציעס אויפ'ן סמך פון אורטיילען פון אויסלענדישע געריכטען, פון סכסוכים וועגען דזשאַלען לויט דער אַזויגערופענער אינצידענטאַלער פּראָצעדור, פון אַפּעלאַציעס און קאַסאַציעס ווערט גענומען אַנ'אָפּצאָהל אין דער הויך פון 2 פּראָצענט פון דער סומע, וועגען וועלכער ס'געהט דער אייגענטליכער סכסוך.

דער אָבצאָהל פאַר קלאַוזולעס און בקשות וועגען אַנולירען אורטיילען פון שידס-געריכטען בעטרעפט אַ העלפט פין דער סומע, וויפיל ס'ווערט גענומען פון די זעלבע בקשות, ווען זיי ווערען ערלעדיגט לויט דער נאָרמאַלער פּראָצעדור.

נישט ווייניגער וויכטיג איז אויך דער אַרטיקעל 10, וועלכער זעהט פאָר פאַלען, ווען דער סכסוך געהט נישט אין קיין בעשטימטע געלד-סומע אָדער די סומע לאָזט זיך פריהער נישט גענוי בעשטימען.

דעמאָלט איז דער פּאָרויצער פון געריכט בערופען פעסטצושטעלען דעם בעטרעפענדען אָפּצאָהל פאַר יערער דערלאַנגטער בקשה אין דער הויך פון 15 ביז הונדערט פון ענינים, וועלכע אונטערליגען דער קאָמפּעטענץ פון קרייז-געריכט און אין דער סומע ביז 15 זלאָטעס פון ענינים, וואָס ווערען בעטראַכט אין די פרידענס-געריכטען. וואָס שייך קאַסאַציעס ווערט אַ חוץ דער קויציע נאָך גענומען אַנ'אָפּצאָהל אין דער הויך פון 100 זל. אויב ס'גייט וועגען אורטיילען פון קרייז-געריכטען און 25 זל. ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען אורטיילען פון פרידענס געריכטען.

פאַר צעטיילען עקזעקווירטע סומען צווישען די בעל-תביעות ווערט גענומען אַנ'אָפּצאַל אין דער הויך פון $^1/_2$ % פון יעדער באַזונדער אויסגעצאַלטער סומע.

אין פאַל, ווען דער פּעטענט ציהט גוטוויליג צוריק די דערלאַנגטע בקשה בעפאָר דאָס געריכט האָט אונטערגענומען די ערשטע שריט צו דער פערהאַנדלונג אָדער זי ווערט איהם צוריקגעשיקט צוליב פאָרמעלע טעמים, גיט דאָס געריכט צוריק אין גאַנצען דעם איינגעצאָהלטען אָפּצאָהל.

קוים האָבען זיך אָבער די צדדים פּעריגלייכט אויף דער ערשטער פערהאַנדלונג אָדער אַלעגנאַלס פאַר'ן אַרויסטראָגען דעם אורטייל, בעקומט דער פּעטענט צוריק נאָר אַ העלפט פון דער אָפּגעצאָהל טער סימע.

אָנקלאַגעס פון מיכג"ידער געגען דעציזיעס פון ראַדע-פאַמיליעס זענען פריי פון יעדען אָפּצאָל. פאַר געריכטס-אַוויזאַציע (Wezwanie) ווערט גענומען אַזאַ אָפּצאָהל, וויפיל ס'בעטרעפט דער פּאָסט-טאַריף פאַר'ן לייכסטען פּאָלעצאָנע-בריף.

פאַר אַלע דאָקומענטען, וואָס די פר. געריכטען געבען אַרויס ווערט גענומען צו 50 גר. אין די אַנדערע געריכטען צו 1 זל. פאַר יעדען בויגען, רעכענדיג 25 שירות פאַר 1 בויגען.

עדות, וועלכע זענען צוועקגערופען געוואָרען פון זייערע בעשעפטיגונגען האָבען דאָס רעכט אויף אַ פערגיטיגונג אין דער הויך פון 50 גראָשען ביז 10 זל.

דער צד, וואָס געווינט, בעקומט צוריק פון דעם צד, וואָס האָט פערשפּילט די געריכטס-קאָסטען און די אויסגאַבען פאַר פיהרען דעם פּראָצעס לויט דער פעסטגעשטעלטער אַדוואָקאַטען-טאַקסע.

אין פאַל, ווען דער נעוואונענער צד האָט קיין אַדוואָקאַט נישט געהאַט האָט ער דאָס רעכט אויף אַ העלפט פון דער סומע.

י. איינפעלד.

פּראָצעס פון פאַלשע באַנקנאָטען-פערשפּרייטער אין לובלין.

פון לובלין שרייבט מען:

צווישען פּובליקום אין געריכטסזאַל אויפ'ן פּראָצעס געגען די פערשפּרייטער פון פאַלשע באַנקנאָטען האָט מען געקאָנט זעהן אויך בעקאַנטע סוחרים, וועלכע האָבען זיך שטאַרק פּראינטערעסירט מיט די אָנגעקלאָגטע אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק, פּאָטער און זוהן בירערמאַן.

דאָס זענען מענשען, וועלכע האָבען געהאַט סיי אַ פינאַנציעלען, ווי אַ אַלגעמיינעם קרעדיט צווישען לובלינער סוחרים. צווישען די קצבים און אָקסען-הענדלער זענען זיי געווען פון די ערשטע. דער זוהן מרדכי וואָלף בירערמאַן האָט געהאַט אַ גאָר גוטען שם אַלס אָרנטליכער מענש און וואָרטס-מאַן. זיינע מסחרים האָט ער תמיד געפיהרט נישט אַליין נאָר צוזאַמען מיט גרויסע קצבים. ער פלעגט פינאַנסירען אַלע מסחרים.

עס איז דעריבער געווען אַ גרויס איבעראַשונג ווען מען האָט זיך דערוואוסט, אַז ה' בירערמאַן איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר פערשפּרייטען פאַלשע 5-ער באַנקנאָטען. היות ווי מיט אַ יאָהר צוריק איז סתם לובלין פערפלייצט געוואָרען פון פאַלשע 5-ער באַנקנאָטען. טעגליך האָט מען געמאַכט נייע פּראָטאָקאָלען פאַר האָבען פאַלשע 5-ער, האָט דאָס לכתחילה נישט אַרויסגערופען קיין מורא, אַז דער ענין איז דאָ אַנ'ערנסטער, הגם ביים ה' בירערמאַן אין וואוינונג האָט מען געפונען עטליכע הונדערט זלאָטים אין פאַלשע באַנקנאָטען. מען האָט אָבער ביי איהם בכלל געפונען אַ גרעסערע סומע געלד אין פּוילישע באַנקנאָטען, ממילא איז נישט אויסגעשלאָסען געווען, אַז צווישען דער סומע זאָל זיך געפונען אויך אַ געוויסע צאָהל פאַלש געלד.

ה' בירערמאַן איז געהאַלטען געוואָרען אין אַרעסט אַ קורצע צייט און דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט איהם בעפרייט געגען קויצע פון 2,500 זלאָטים.

אי נאַ צייט אַרום איז אָבער ה' בירערמאַן נאָכאַמאָל אַרעסטירט געוואָרען און דער אויספאָרשונגס-ריכטער (שוין אַ צווייטער) האָט איהם נישט געוואָלט בעפרייען פאַר קיין שום קויצע, הגם דער פּראָקוראָר, וועלכער האָט פריהער געהאַט מסכים געווען אויף אַ קויצע פון 2,500 זל. האָט שפּעטער געמאַכט אַ פאָרשלאַג פון אונבעדינגטען אַרעסט, האָט צום שלום אַליין אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צו בעפרייען איהם אויף קויצע ביז 10 טויזענד זל. דאָס געריכט האָט אָבער דעם פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען און אַ חוץ דעם זוהן איז אויך דער פאָטער זיינער אַרעסטירט און געהאַלטען געוואָרען אין תורמע ביז צום פּראָצעס (העכער אַ יאָהר).

אויפ'ן פּראָצעס איז אויך קלאָר געוואָרען, אַז די אָנגעקלאָגטע האָבען געגען זיך אַלס עדות אויך עטליכע קצבים מיט אַ געוויסען ראָזענבוש בראש. דער לעצטער האָט שאַרף עדות געזאָגט פאַר דער בעשולדיגונג. די פערטיידיגונג האָט דעם ראָזיגען עדות געשילדערט אַלס איינעם פון די, וועלכע לעבען פון וואָגען עם לאָזט זיך, טשעפּען זיך צו די פרעמדע געשעפטען און זוכען אַ לעבען, די פערטיידיגונג האָט ווייטער אָנגעוויזען, אַז די עדות פון דער בעשולדיגונג פעררינען נישט אויף קיין צוטרוי, ווייל זיי זענען אויסען געווען צו פעררינען געלד ביי די אָנגעקלאָגטע און ווען דאָס האָט זיך זיי אַזוי לייכט נישט איינגעגעבען האָבען זיי בעשלאָסען נקמה צו נעהמען אין די אָנגעקלאָגטע. די אָנגעקלאָגטע זאָלען בכן זיין קרבנות פון שאַנטאַזש, בפרט ווען דאָס פאַלשע געלד, וואָס זיי האָבען געהאַט האָבען זיי אַליין נישט פערשפּרייט נאָר ערשט ביי דער דריטער האַנד האָט מען דאָס געלד געפּאַקט.

דער עקספּערט האָט פעסטגעשטעלט, אַז די באַנקנאָטען זענען געווען אַזוי טאַנרייט נאָכגעמאַכט, אַז יעדער איינער האָט דאָס לייכט געקאָנט דערקענען. די דאָזיגע פעסטשטעלונג האָט געדינט אַלס מאַטעריאַל פאַר'ן פּראָקוראָר, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז די אָנגעקלאָגטע קאָנען זיך נישט פערענטפערען, בכן זיי האָבען נישט געוואוסט, אַז דאָס איז פאַלש געלד, ווייל אַפילו אַ קינד האָט דאָס געקאָנט דערקענען.

דאָס געריכט האָט זיך דוקא נישט געשטיצט אויף די צווייפעלהאַפטע עדות פון דער בעשולדיגונג, וועלכע האָבען אַגב אין דער לעצטער מינוט געפּלאָנטערט מיט דער צונג אַז זיך צוריקגעצויגען פון פיל ערקלערונגען ביים אויספאָרשונגס-ריכטער דאָס געריכט האָט זיך געשטיצט אויף קאָנקרעטע זאַכליכע בעווייזען און פער'משפט דעם זוהן אויף 4 יאָהר תפיסה, אַריינרעכענענדיג איהם די צייט, וואָס ער איז געזעסען ביז'ן פּראָצעס. דעם פאָטער האָט דאָס געריכט בעפרייט, נאָכדעם ווי ער איז אָפּגעזעסען אַ יאָהר צייט ביז'ן פּראָצעס.

Dr. H. Wołkowyski
זאַבאַרניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19),
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל ארצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקה., מענער-שוואַכע, בעהאַנדעלט מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
עהמט אָן פון 1—2 און פון 4 8 אוונד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל.

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
גאַסטראָלען פון דער בערימטער עריהמטער פון אַמעריקאַ בעסי קאָגאָן.
היינט, דינסטאָג, דעם 22-טען מאַי ד. י., 9 אַ זייגער אין אָוונד צו ביליגע פּרייזען
חנה'טשע אין אַמעריקאַ
אָפּערעטע אין 4 אַקטען מיט שעהנע געזאַנג און טאַנץ פון ראַקאָוו. ראָל „חנה'טשע"-זעווקינאַ.
ס'נעהמען אַנטייל פּרויען: בעזמאַן, זעוקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, טאַליאַנסקי, צוויליך.
מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש.
רעזשיסער: א. בעזמאַן. דירעקציע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.
אַנאָנס! די נאָהענטסטע פּרעמיערע דער פריילעכער מאַטראָז

דעם סוד צו מאַכען גוטע פידלען האָבען געוואוסט בלויז דריי מענשען.

די פידעל אין איהר איצטיגער פאָרם, איז נישט קיין פערצייטיגער אינסטרומענט און איז פערפולקאָמט געוואָרען ערשט אין דעם זיבענצעהנטען יאָהרהונדערט. דריי קינסטלער האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער אַרבייט און האָבען אין זייערע אינסטרומענטען אַריינגעגעבען יענע געטליכע טענער, מיט וועלכע מיר קוויקען זיך אַזוי. אַלע דריי האָבען זיי געוואוינט אין דעם דאָרף קרעמאָנאַ אין דער פּראָווינץ פון ליוויקאַרדיע, און צוזאַמען האָבען זיי געאַרבייט איבער אַ משך פון 100 יאָהר. זייער אַרבייט איז פערבליבען אַ טיפע געהיימניש און איז פערשוואונדען מיט דעם טויט פון דעם לעצטען און גרעסטען פון די דריי קינסטלער, סטראַדיוואַרי. די אַנדערע צוויי האָבען געהייסען אַמאַטי און גוואַרנער, און זענען ווייניגער בעריהמט פון סטראַדיוואַרי. אַלערליי פערזוכען זענען געמאַכט געוואָרען אין די לעצטע פאַר הונדערט יאָהר נאָכצומאַכען זייער אַרבייט, אָבער עס איז קיינעם נישט געלונגען, און איז ביז היינטיגען טאָג פערבליבען איינע פון יענע היסטאָרישע סודות, וועלכע מיר קענען בעוואונדערען, אָבער נישט ערקלערען, אָדער נאָכמאַכען.

וויסענשאַפטסלייט גלויבען, אַז דער סוד ליגט פערבאָרגען אין דער פאַרב, וואָס זיי האָבען געברויכט צו פּאָלירען זייערע פידלען. ווי בעהויפּטען, אַז איין מיר וואָלטען געקענט דערגעהן, וואָס פאַר עלעמענטען זיי האָבען געברויכט אין זייער פּאָליר, וואָלטען מיר געקענט יעדע נייע פידעל בערייכערען מיט די געטליכע טענער, וואָס די קרעמאָנאַ-פידלען פערמאָגען. בעמיקער האָבען געמאַכט די גרעסטע אָנשטרענגונגען צו אַנאַליזירען און נאָכמאַכען דעם פּאָליר פון די קרעמאָנאַ-פידלען, אָבער זיי זענען גאָרנישט דערגאַנגען. די פראַנצויזישע אַקאַדעמיע פון וויסענשאַפט האָט ביי איין געלעגענהייט בעשטימט אַ ספּעציעלע גרופּע פון איהרע בעגאַבטעסטע מיטגלידער צו שטודירען דעם פּראָבלעם, אָבער זייער אַרבייט איז געווען פּרוכטלאָז. אַלע זייערע פּראָבעס האָבען צו גאָר נישט געפיהרט.

די בעהויפּטונג ווערט געמאַכט, אַז דער סוד פון די פידלען איז פערשריבען אין אַ ביכעל פון דעם פערשטאָרבענעם סטראַדיוואַרי'ס, וואָס געפינט זיך איצט ביי איינעם פון זיינע יורשים, אָבער מען מע נצווייפלען אין דער בעהויפּטונג, שוין דער פאַר אַליין, וואָס סקיינעם איז ביז איצט נישט דערלויבט געוואָרען אָנצוקוקען דעם ספר, וואו דער סוד פון דעם גרויסען פידעל-מייסטער זאָל זיין בעשריבען.

דער שיקזאַל פון די בעריהמטע פידלען איז אָפט פון דעם מערקווירדיגסטען סאָרט. פון צייט צו צייט ווערען זיי גע'גנב'עט און נישט זעלטען פּאַסירט עס, אַז די גנבים האַלטען דעם אינסטרומענט ביז זיי בעקומען אויסלייז-געלד. לעצטען יאָהר האָט דער יורישער קינסטלער אפרים צימבאַליסט פערלוירען איינע פון זיינע צוויי בעריהמטע פידלען. ער האָט געשפּילט אין אַ טעאַטער אין לאָס אַנדזשעלעס אויף איינער פון די פידלען און אַ גנב איז אַנטלאָפען מיט דער צווייטער פידעל, וואָס האָט זיך געפונען אויף דער ביהנע הינטער'ן פאָרהאַנג. עטליכע חדשים שפּעטער איז דער גנב אַריין אין אַ מוזיק-געשעפט אין טשיקאַגאָ און געפּרובט פערקויפען די גע'גנב'עטע פידעל. דער סוחר האָט דעם אינסטרומענט דערקענט און דעם גנב געלאָזט אַרעסטירען. מען האָט איהם גענומען אויף דער באַהן אָפּצופיהרען איהם קיין לאָס אַנדזשעלעס, אָבער אויפ'ן וועג איז ער אַרונטערגעשפּרונגען פון דעם צוג און איז פערשוואונדען. די פידעל איז אָבער איבערגעגעבען געוואָרען אין די הענד פון דער פּאָליציי, אָבער צימבאַליסט האָט זי נאָך ביז היינטיגען טאָג נישט בעקומען. ער האָט דאָן געהאַלטען אין מאַכען אַ טור איבער דער וועלט און די פידעל איז איהם נאָכגעפאָהרען פון איין עק וועלט צו דער צווייטער און האָט איהם ביז איצט נישט געקענט אָנייאָגען.

דער בעריהמטער קינסטלער קובעליק איז אַמאָל געפאָהרען אָפּגעבען אַ קאָנצערט אין ענגלאַנד, ווען די שיף, אויף וועלכער ער האָט זיך געפונען, האָט זיך אָנגעשטויסען אָן אַ צווייטער שיף אין דעם ענגלישען קאַנאַל. נישט טראַכטענדיג קיין סעקונדע וועגען זיין אייגענער געפאַהר, איז ער געלאָפען אונטען אין זיין קאַיוטע, ראַטעווען זיין פידעל.

מיט עטליכע יאָהרען צוריק האָט אַ בעקאַנטער פידעל-עקספּערט צופעליגערווייזע דערקענט אַ גוואַרנערי-פידעל אין אַ קליין שטעטעל אין פראַנקרייך. די פידעל איז געהאָנגען אויף אַ פערזשאַווערטען טשוואָק אין דער קיך פון פּאַרמער. צוויי בריידער, גרויסע אָרימע לייט, וועלכע האָבען נישט געהאַט די קלענסטע אַהנונג, וואָס פאַר אַ פידעל זיי האָבען אין הויז און האָבען די פידעל קיינמאָל נישט אָנגעריהרט. דער עקספּערט האָט מורא געהאַט אָפען אַרויסצוווייזען זיין אינטערעס אין דער פידעל, גלויבענדיג, אַז דאָס וועט די איינענטימער מאַכען פעררעכטיג און זיי וועלען נעהמען נאָכצוזוכען ביי אַנדערע דעם אמת'ן ווערט פון דעם אינסטרומענט. איז ער וואָכען נאָכאַנאַנד געגאַנגען צו די פּאַרמערס, זיך מיט זיי בעפריינדעט און גערעדט וועגען אַלץ אין דער וועלט, נאָר נישט וועגען דער פידעל. אין פערנאַכט איז ער מיט איינעם פון די בריידער אַריין אין קיך און בעמערקענדיג, אַז די פידעל פעהלט, האָט ער איהם געפרעגט, וואָס עס איז געוואָרען פון דער פידעל. „עס האָט אונז איין אָוונט געפעהלט האָלץ אין הויז, האָבען מיר עס צובראָכען און פערברענט". האָט דער פּאַרמער געענטפערט, צוזעצענדיג די ערקלערונג, אַז קיינער האָט די פידעל נישט געברויכט.

לעצטענס האָט מען פאַר איינער פון די בעריהמטסטע פידלען אין אַמעריקאַ געבאָטען 100.000 דאָלאַר, אָבער דער איינענטימער האָט זיך ענטזאָגט צו פערקויפען דעם אינסטרומענט. מיט 5 יאָהר צוריק האָט ער פערקויפט פיל ביליגער. ביי געוויסע קריטיקער איז די פידעל פעררעכענט אַלס די פיינסטע אין דער וועלט. פאַר מעהר ווי הונדערט יאָהר איז די פידעל געווען פערלוירען און ביז היינטיגען טאָג ווייסט מען נישט ווער עס האָט די פידעל געהאַט אין משך פון יענער צייט. אין יאָהר 1830 איז אַנ'אַלטער אָפּגעריסענער מאַן אַריין אין איינער פון לאָנדאָנ'ס מוזיק-געשעפטען און געבעטען מען זאָל איהם געבען אַ פונט שטערלינג פאַר אַ פידעל. ער האָט אויסגעזעהען צו זיין צודמיד און צוהונגעריג צו ריגנען זיך איבער דעם פּרייז. דער איינענטימער האָט אויפ'ן קוק דערקענט, וואָס פאַר אַנ'אוצר ער האָט דאָ, ער האָט אָבער נישט געוואַגט צו זאָגען קיין וואָרט. ער האָט דעם פערהונגערטען זקן געגעבען די פינף דאָלאַר און האָט נישט געוואַגט זיך ריהרען פון אָרט ביז דער אַלטער איז פערשוואונדען. ווען ער האָט די פידעל בעטראַכט איז ער געוואָרען אַזוי אויפגערעגט, אַז ער איז געוואָרען היסטעריש און האָט זיך שטונדען לאַנג נישט געקענט בערוהיגען, שפּעטער האָט ער פאַר זיינע פינף דאָלאַר בעקומען 2,500 דאָלאַר און דערביי איז זיין נאָמען פּעראייביגט געוואָרען. ער האָט געהייסען בעטס און ה' פידעל ווערט פון פיל בעצייכענט אַלס די וואונדערבאַרסטע אין דער וועלט.

כמעט אַלע גרויסע מאָדערנע פידעל-שפּילער פערמאָגען איינע אָדער מעהר פון די אַלטע בעגאַבטע אינסטרומענטען. קרייזלער, עלמאַן, חפץ, צימבאַליסט, ספּאַלדינג, קניזעל, קאָכאַנסקי, לויבאַשיץ, און אַנדערע קינסטלער שפּילען אויף בעריהמטע פידלען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען פון איינעם פון די דריי מייסטערס.

ש. וו.

קליינער פעליעטאן.

„עקספאזע".

דער מיניסטער פאר אויסערן זאלעסקי, האט געהאלטען א „עקספאזע".

תמיד ווען עס קומט מיר אויס צו לעזען אדער הערען־לעזען, אז דער אדער יענער מיניסטער האט געהאלטען א „עקספאזע" — ריכטיגער אויסגעדרוקט — „עקספאזעע" (מיט „עין" כפולה...) האב איך א תרעומות: צו וואס זיין פראנצויזיש? למאי דער יוריש: „אפגעגעבען בעריכט", „דין וחשבון", „איבערבליק" — אדער זיי דיר א אמת'ער פולבלוטיגער הונדערט־פראצענטיגער פאליאק און זאג: „ספראוואזדאניע" — און היל עס מיר נישט איין אין קיין פראנצויזישען איינהיל.

נאר פאליטיש־דיפלאמאטיש קלינגט עקספאזע — אדער עקספאזעע מיט „עין" כפולה — שעהנער און אלץ אין לעבען איז אויסגערעכענט עס זאל האבען א בלאסק, א גלאנץ, אויף סוגעסטיווער ווירקונג. מ'קען זאגען „צימעס" — און מ'זאגט „קאמפאט". דאס ווארט, דער אויסדרוק, האט אנציהונגס־קראפט.

מיניסטער זאלעסקי איז א דיפלאמאט פון אייראפעאישען שניט. ער פערשטעהט דעם דיפלאמאטישען „זשעסט", (ווידער א פרעמד־ווארט. דער יור געוועהנליך, גיט זיך א „שטעל") ער קען די פרטים און די כללים פון דיפלאמאטישע אומגאנגס־פארמען — און זייט וויסען, אזוי ווי די מאדערן געזיטעטע וועלט האט בעשאפען א בוך: „אומגאנג מיט מענשען" — אזוי האט זי בעשאפען א בעזונדערען בוך: „אומגאנג מיט פאליטיק און איהרע רעגלען"... דער דורכשניטליכער דיפלאמאט און פאליטיקער האט דאס ערשטע בוך קיינמאל נישט געלעזען... די וואס האבען ביידע שטודירט. הייסען: „דיפלאמאטען פון אייראפעאישען שניט"... — און צו דעם סארט געהערט אויך אונזער מיניסטער פאר אויסערן, זאלעסקי.

דעם אמת זאגענדיג גלייכען זיך די עקספאזעס פון די אויסערע מיניסטארען אין אלע מלוכות פון אייראפא ווי צוויי טראפען וואסער. א גוטער פאליטיקער וואס פערפאלגט די פאליטישע לאגע און איז קלאר אין איהר האריזאנט, וואלט — א שעה פריהער פאר דעם מיניסטערס עקספאזע — געקאנט אויפשרייבען אויסענווייניג די רעדע מלה במלה און ווען אפילו מיט אנדערע ווערטער, אבער אין אינהאלט וועט קיין קוצו של יוד נישט פעהלען, נישט אפילו א פינטעלע, א ביישטריך. מיר הערען אבער דארום אזוי געשפאנט זיך צו צו א עקספאזע ווייל מיר וויסען, אז די עקספאזע־שפראך איז געפיצט, געפיילט, געבלימט און זעהר אפט בעשפריצט מיט בשמים ריח, ווי דער ריח הניחוח...

אין אנדערע אין קורצע ווערטער ארויסגערעדט, האט דער מיניסטער געזאגט אין זיין עקספאזע:

„די פערהעלטענישען צו פראנקרייך: — „בארדזא דאברי".

צו רומעניען: — „כוואלעבנע".

צו אמעריקא און ענגלאנד — „דאברי".

צו איטאליען און „טשעכא סלאוואקיי": — „דאסטאטעטשנע".

צו סאוויעטען, דייטשלאנד און ליטע: — „ניעדאסטאטעטשנע" — מ'מוז האבען א „פאפראוקע".

אט דאס רופט מען אן „עקספאזע" — בשעת יעדער פאליטיקער, קען דאס גאנצע פאליטישע שול־ציינגיש, אויסענווייניג.

פיוואוו.

„די נייע פרויען־געפאהר".

(ענדע פון 3־טע זייט)

נאך וועניגער ווי דאן מיט שטימרעכט. דאן, מיט 15 יאהר צוריק האבען זיי כאטש געקעמפט און געשטורעמט פאר דעם דאזיגען רעכט, יעצט האבען זיי אפילו דאס רעכט אויך נישט געפאדערט די מאדערנע פרוי האט אנדערע פראבלעמען ווי דאס שטימרעכט און דער פארלאמענט, רעגירונגען, פאליטישע מאכט און עהנליכע שפילצייג פון מענער אינטערעסירען איהר גאנץ ווייניג.

און ווען אפילו יא, איז וואס? ווען עס זאל זיך חלילה ארויסווייזען, אז פרויען וועלען זיך טאקע, יא טיף פעראינטערעסירען אין פאליטיק און זיי וועלען אריינטרעטען אין די מאסען אין די פארלאמענטען, קאנגרעסען און סענאטען און וועלען פערנעהמען וויכטיגע אמטען אין דער רעגירונג, וואס זשע איז דא דער אונגליק? פרויען זענען פון אייביג אן געווען גוטע קעניגינס פון לענדער. די בעריהמטסטע הערשערינען אין דער געשיכטע זענען געווען פרויען. ענגלאנד אליין האט קיינמאל נישט געהאט קיין בעסערע פיהרערינס פון לאנד ווי די קעניגינס עליזאבעט (מיט 300 יאהר צוריק) און די קעניגין וויקטאריא (אין דעם פערגאנגענעם יאהר־הונדערט) וואס זשע וועט דא זיין אזא אונגליק אז א פרוי וועט נאך אמאל ווערען הערשערין פון ענגלאנד?

וואלטען נאך מענער ארויסגעוויזען אזעלכע גרויסע פעהיגקייטען אלס הערשער און פיהרער פון רעגירונגען וואלט מען נאך געקאנט פערשטעהן דעם יעצטיגען היסטערישען געשריי זייערען. מילא, מען וויל צונעהמען די מאכט פון מענשען, וועלכע זענען פעהיג און גוט און וועלכע האבען געבראכט גליק און צופרידענהייט אויף דער וועלט און מען וויל די מאכט איבערגעבען אין די הענד פון אנדערע, וועלכע קענען ברענגען די גרעסטע אונגליקען — דאס איז טאקע א גרויסע געפאהר, איז אבער די לאגע טאקע אזוי? האבען זיך די מענער טאקע ארויסגעוויזען פאר אזעלכע פעהיגע און גוטע רעגירער און וועלט פיהרער? וואס איז דער רעזולטאט פון דער מענערשער פיהרערשאפט? מלחמות, בלוט־פערגיסונג אהן אנ'אויפהער, ארמעען פלאטען, גרעניצען, קריגעריי, שרעקען, פערפאלגונגען, ארימקייט, עקספלואטאציע, אונזיכערהייט, אונוויסענהייט, די ברוטאלע מאכט פון געוואלט, די הערשאפט פון דעם שטארקען און די אונטערדריקונג פון דעם שוואכען, און ליידען, ליידען אהן אנ'עק און אהן א ברעג — דאס איז דער רעזולטאט פון דער הערשאפט פון מענער אויף דער וועלט, וואס זשע וואלט דא געווען דער אונגליק, ווען מען וואלט אזא מין הערשאפט אפגעשאפט און פרובירט א נייע? ערגער קען דאך שוין יעדענפאלס נישט זיין. קיין גרעסערע שחיטה ווי די וועלט־מלחמה וועט קיין פרוי שוין נישט אויסקלערען, וואס זשע טומעלט מען דא אזוי? וואס ליארעמעוועט מען אזוי וועגען דער „פרויען געפאהר"? וואס פאר א געפאהר איז דא? הלואי וואלטען נאר די פרויען טאקע געראט גענוג אינטערעס איבערצונעהמען די הערשאפט פון די מענער. זיי וואלטען פשוט געראטעוועט די וועלט.

די צרה איז נאר, וואס די פרויען ווילען גאר נישט זיין קיין פאליטישע הערשער און חלומ'ען אפילו נישט פון פערכאפען די וועלט. די גאנצע געשיכטע פון דעם קאמף צווישען די מענער און פרויען איז פאלש פון אנפאנג ביז'ן סוף. ס'איז גאר נישטא אזא קאמף. די אינטערעסען פון דער פרוי און פון דעם מאן זענען געזעלשאפטליך נישט פערשידען. זיי האבען נישט וועגען וואס צו קעמפען און וואס צו פערכאפען איינער ביים צווייטען. די רייכע פרוי דענקט נישט אנדערש פון רייכען מאן און די ארבייטער־פרוי — נישט אנדערש פון דעם ארבייטער־מאן. דער רעזולטאט פון דעם יעצטיגען נייעם געזעץ אין ענגלאנד וועט זיין נישט אנדערש ווי אין דער גאנצער וועלט. די געזעלשאפט וועט נישט צוטיילט ווערען צווישען מענער און פרויען. נאר די שוין יעצט עקזיסטירענדע קלאסען און פארטייען וועלען בלויז פערגרעסערט ווערען. קאנסערוואטיווע בעל־הבית'ישע פרויען וועלען שטימען פאר דער קאנסערוואטיווער פארטיי און ארבייטער־פרויען וועלען שטימען פאר דער ארבייטער־פארטיי. פיל מעהר פרויען וועלען אריין אין פארלאמענט און פיל וועלען אהן צווייפעל זיך דערשלאגען צו מיניסטארישע אמטען. קיין ספעציעלער פרויען און מענער קאמף וועט אבער נישט פארקומען און קיין פרויען־געפאהר איז גאר אויף דער וועלט נישטא, די גאנצע געשיכטע איז בלויז איינע פון די זינלאזע שרעקען פון רעאקציאנערע מוחות, וועלכע האבען שטענדיג מורא פאר אלעס, וואס איז ניי, פארטגעשריטען און גערעכט.

„אררט"
זאכאדניא 43.
ארטיסטישער רעווי און קאמער־טעאטער
אינטער דער לייטונג מ. בראדערזאן
לעצטע 2 טעג!
היינט, דינסטאג – 1 פארשטעלונג:
אנהויב 9.45, סוף 11.50 אוו.
שושנת יעקב
הנחה־בילעטען זענען גילטיג מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך.
די קאסע איז אפען טעגליך פון 6 אוו. שבת – פון 1.30 נאכמ.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 16־טען מאי 1928

7440 ווער:

אזוי ווי דער סוחר האט פאר דער גענומענע סחורה אייך גישט געגעבען די צוגעזאגטע דעקונג און די איינגעפנטלעכע סחורה וויל ער אייך אויך נישט צוריקגעבען קאן די דאזיגע האנדלונג קוואליפיצירט ווערען אלס איינפאכע צואייגענונג (przywłaszczenie ארט. 574 פון שטר. קאדעקס) און נישט פאר באנקראט.

7441 ש. מ. פון זגערזשער 35/45:

אויב איהר ווילט אויסשליסען אייער מעבעל פון דער זאיענטשע מוזט איהר קודם כל אויפווייזען אויף וואס פאר א גרונד האט זיך אייער מעבעל געפונען אין לאקאל פון בעל חוב. צי זענט איהר געווען ביי איהם א סובלאקאטאר צי האט איהר איהם אריינגעשטעלט דאס מעבעל אויף אפניק.

7442. כאסעלעוו פון גדאנסקא.

ס'איז גילטיג אנ'אבמאך אויפ'ן גרונד פון וועלכען איינער האט זיך געבארגט ביים צווייטען א בעשטימטע סומע געלד. אפילו ווען עס ווערט אבגערעדט דערפאר צו צאהלען א געוויסען פראצענט.

ס'איז אבער נישט גילטיג דער בעדינג, אז אין פאל, ווען דער בעל חוב וועט גוטוויליג נישט בעצאהלען דעם בעשטימטען טערמין דעם חוב, האט דער מלוה דאס רעכט אליין צו פערקויפען דאס איינגעלעגטע משכון.

7443. א גרופע לאקאטארען פון פראנטשישקאנער גאס.

הגם ס'איז נישט פארהאן קיין ספעציעלער פארשריפט, וועלכער דערלאזט נישט דורך עדות אויפצעווייזען, אז דער בנין איז א נייער פונדעסטוועגען איז לעצטענס אין היגען קרייז־געריכט פארגעקומען אנ'עהנליכער פראצעס און דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל, אז דעם אומשטאנד צי דער קוועסטיאנירטער בנין איז א נייער אדער פאר'מלחמה'דיגער קאן מען בעווייזען בלויז דורך א בעשטעטיגטען פלאן און נישט דורך קיין עדות.

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

17) (ראמאן).

אנ'ערענסטער מיט א שטייפער מינע פון א דושענטעלמען איז זיידשנור געשטאנען הינטער דעם באנקיר, און נישט אראפגעלאזט פון איהם אנ'אויג.

ער האט געווארט אויף א פאסענדען מאמענט וואס האט אומבעדינגט געזאלט אנקומען, ווען פאר זיינע טויזענד פראנק, וואס ער האט פערמאגט וועט איהם אריינפאלען די באנק.

ער האט אבער געמיינט, אז ס'וועט איהם אויסקומען לאנג צו ווארטען.

די שפילער זענען געווען אונטער דעם איינדרוק פון דער פער'שיכורונג, וואס עס שאפט די קארטען־שפיל.

עס האט זיך געהערט דאס שארכען פון די באנקנאטען.

— די באנק פערקויפט זיך, מיינע הערען! ווער גיט מעהרער?

— טויזענד פראנק! — האט זיך עמיצער אפגערופען.

— צוויי טויזענד פראנק!

— פינף טויזענד פראנק, מיינע הערען! — האט אויסגערופען דער קרופיע — ווער גיט מעהרער? קיינער נישט? פערקויפט!

הארי זיידשנור האט געמוזט אפטרעטען זיין פלאץ, כדי צודורכצולאזען דעם באראן ראבערט איידעלשטאט, וועלכער האט בעקומען די באנק.

ראבערט האט אינ'דער'אמת'ן געמאכט א סאלידען איינדרוק.

זיין פנים האט געזאגט עדות אויף א פיינער אפשטאמונג און גוטער בעציהונג.

א רוהיגער, א כמעט ליידענשאפטלאזער האט ער זיך מכין געווען צום קאמף מיט א מאדנער קאלטבלוטיגער ריקזיכטלאזיגקייט.

קיינער האט זיך נישט ענטשלאסען צו גיין ווא באנק.

די פארטיע האט זיך אנגעהויבען ביי אנ'אבסאלוטער שטילקייט.

די פאנטער'ן האבען אויסגעוויזען צו זיין נישט זיכער. אלע זיי האבען זיך קודם געוואלט נעהנטער בעקענען מיט'ן באנקיר, אט דעם נייעם גאסט, וועלכען זיי האבען געזעהען צום ערשטען מאל.

ראבערט האט פערשפילט צוויי מאל אויף ביידע קארטען.

— פירהונדערט פראנק אין באנק! צווייהונדערט פראנק א קארט! — האט ער אויסגערופען.

ער האט שוין בעוויזען דערווייל צו דערוועקען צוטרוי.

די צאהל שפילער האט זיך פערגרעסערט.

ראבערט האט פערשפילט און געעפענט א נייע באנק.

— ווייזט אויס, ס'איז אנ'ערנסטער באנקיר! — האט מען אנגעהויבען צו שמועסען צווישען ברייטען עולם.

מ'האט זיך מיט אפעטיט א לאז געטון צום טיש.

איצט האט דער באנקיר אנגעהויבען צו „נעהמען, ווי אויפ'ן פראסט".

— א זיבעטעל!

— אנ'אכטעל!

ביים טיש איז נאך, פערהעלטענישמעסיג, געווען גאנץ שטיל.

די נערווען זענען נאך נישט געווען, ווי געהעריג, צורייצט, און די יעניגע וואס וואלטען אפשר חשק געהאט זיך צו אדורכוווערטלען זיך האבען זיך בלויז דערווייל געחידוש'ט פאר דער דרייסטקייט פון דעם מיושבדיגען נייעם באנקיר, וועלכער האט מיט א מערקווירדיגער קאלטבלוטיגקייט בעוויזען אין עטליכע מינוט צונויפצוזאמלען א שפארעוודיגע סומע געלד.

ראבערט האט ארויסגענומען א קארט צום לעצטען מאל און האט געוואונען.

ווען ער איז אויפגעשטאנען פון טיש, האבען די שפילער געהאט זעהר זויערע מינעס.

עטליכע ערנסטע, גרויסע שפילער זענען אפילו כעס'דיג אוועק פון טיש.

פאר הארי זיידענשנור'ן איז עס געווען א גאר געוואונשענער מאמענט.

מענשען, וואס האבען איצט געהאט א גליסטונג צו פערנעהמען ראבערטס ארט איז איצט נישט געווען.

הארי האט דעריבער איינגעהאנדעלט די באנק פאר פינפהונדערט פראנק.

מיט א פנים פון א מענשען, וואס די שפיל איז פאר איהם א נישט־אויסגעפרובטע נייעס האט ער זיך געזעצט ביים טיש און כלומר'שט אומגעלומפערט אנגעהויבען צו טאשען די קארטען.

דאס האט ארויסגערופען א ברייטען שמייכעל אויף די פערכמארעטע געזיכטער פון די אנוועזענדע.

ער האט די קארטען צוטיילט.

די קארטען האט ער יעדעס מאל געצויגען פארזיכטיג און דערשראקען הגם ער האט די גאנצע צייט געהאלטען אין איין אויפשפילען.

נאך פינף גענג האט דער קרופיע אויסגערופען:

— פופצעהן טויזענד פראנק אין באנק!

און נאך דעם צוועלפטען גאנג האט ער שוין געהויבען דעם קול:

— צוויי און פערציג טויזענד פראנק אויף א קארט!

די צעשמעטערטע שפילער האבען לחלוטין פערלוירען די קעפ. זיי זענען געווען „גאלע" ארום און ארום.

די צוויי לעצטע בענק זענען פאקטיש געווען צו־געראטען פאר די באנק־האלטערס.

קיין געלד האט שוין קיינער נישט געהאט, און די סטאוקעס זענען נישט איבערגעשטיגען די סומע פון הונדערט פראנק.

דאס מזל האט זיך אבער פלוצים א דריי געטון און דער באנקיר האט אנגעהויבען צו פערלירען.

פון יעדער פינף מאל האט ער אמאל פיר פערשפילט.

און דער אונטערשטער שורה איז הארי זיידשנור ארויס גאר בכבוד פון דער שפיל.

די עטליך־און־אכציג טויזענד פראנק, וואס ער האט ארויסגענומען האבען עדות געזאגט, אז ער מעג זיין מעהר, ווי צופרידען.

אמת, ראבערט האט פערשפילט אנ'ערך דרייסיג טויזענד פראנק, נאר אלץ איז נאך אויסגעבליבען א קימא־לן פון א פופציגער ריינעם ריוח.

צוויי ביינאכט איז דער „באראן" אוועק צו זיך אין האטעל, וואו ער האט גערעכענט צו טרעפען סאלאמעא'ן.

געגען זיין ערווארטונג, איז זי אינדערהיים נישט געווען.

ער איז דאן צוריקגעגאנגען אין קאזינא.

געזוכט זי אומעטום, פונאנדערגעפרעגט ביי דער דינערשאפט.

קיינער האט אבער נישט בעזעהען און נישט בעמערקט, זי זאל האבען ארויסגעגאנגען.

(פארטזעצונג קומט).

אַשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח

און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדראָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אַ. פּוילען, אַפּעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואָ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען. אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותּפות-אַקטען.

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט-קאָנסולטנט.

בעקאַנטמאַכונג.
דער בעוואוסטער צווייט קלאַסיגער **רעסטאָראַן** פון **מ. פּאַגעלמאַן** 42 צעגעלניאַנאַ 42

מאַכט בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום דאָס נאָך אַ גענצליכען רעמאָנט איז ביי מיר צו בעקומען

שמאַקהאַפטע מיטאָגען פון 1.50 אַן, אווענד-ברויט

מילכיגע און פליישיגע צו מעסיגע פּרייזען. שטרענג כשר!

דער בופעט איז פערזעהן מיט אין און אויסלענדישע געטרענקע.

מיט אכטונג: **מ. פּאַגעלמאַן, צעגעלניאַנאַ 42.**

קוואַליפיצירטע מאָדיסטקעס!
מעלדעט זיך גלייך ביי שוואַרצבערג, פּעטריקאָווער 50. 429

Zaginiony został
weksel na sumę zł. 50.– z wystawienia Marji Kotorburskiej na zlecenie Kotorburski płatny 5/7 1928 w Leszno, poczta Zabikowo, powiat Poznań. Żyranci: D. Lewkowicz, Chil Steinman i Sz. Preis. Znalazca zechce zwrócić takowy za wynagrodzeniem do Samsonowicza, Łódź, 6-go Sierpnia 33. 431

די פערוואַלטונג פון דער לאָדזער יודישער קהלה
זוכט אַ אָנגעשטעלטען ביים פערטיילען קרקעות.

פּערזאָנען, וועלכע רעפלעקטירען אויף דעם פּאָסטען קאָנען אָפּגעבען שריפטליכע אָפּערטען אין דער קאַנצעלאַריע פון גמינע, פּרייהייטס-פּלאַץ 6, אין משך פון 3 טעג, ד. ה פון 22-טען ביז'ן 24-טען ד. מ. פון 9 ביז 3 נאָכמיטאָג. 428

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!
וואָס די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קאָן נעבען אייך נישט שטעהען, אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען נאָר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פּראָשעק ראַדיקאַל, וועלכעס פערהיט אויך דאָס לעדער פון פלאַצען. — אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און אויך צו אַלע פערשידענע ווערים, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21. 430

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	$12\text{-}9^1/_2$ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	1—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמטיגע קר.	$2\text{—}12^1/_2$
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	1—12
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	3—1
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורט-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

די לייטונג פון דער
7-קלאַסיגער העברעאישער קאָעדוקאַציאָנס-שולע
אויפ'ן נאָמען פון **שלום עליכם**

איז מודיע, אַז איינשרייבונגען פון נייע שילער און שילערינס ווערען אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאַכט אָנגענומען נאָר ביז'ן 1-טען יוני. די קאַנצעלאַריע, פּאָלודניאָווא 11, 1-טער שטאָק איז טעטיג טעגליך פון 8—2 נאָכמ.

די ביליגסטע איינקויפס-קוועלע!
דאַמען-טאַשען, קופערס און רייזע-וואַליזקעס
צו צוגענגליכע פּרייזען עמפּפעהלט
44 L. HERSZFINGER 44
WSCHODNIA
עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי בעשטעלונגען און רעפּאַראַטורען.

שוינט אייער געזונד און געלד!
קויפט נור
די זומער-לאַטשען

„Lekkochód"
וועלכע זענען בעקאַנט מיט זייער גוטסקייט, פערהיטען די פיס פון שווייס און רעומאַטיזם.

לענקט אייער אויפמערקזאַמקייט אויף די אָריגינעלע פּאַטענט-מאַרקע **„LEKKOCHÓD" Nr. 14391**
צו בעקומען אין אַלע בעסערע געשעפטען. 416

בעטפעדערן ריינינגס-אַנשטאַלט
E. FLESCH, Południowa 30
נעמט אָן צו רייניגען פוך און פעדערען אויף די נייעסטע מאַשינען. 261

Dr. med.
BRAUN
23 פּאָלודניאָווא 23.
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענעריש ע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה. און פון 5—8 אָוענד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען; און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Hawrot 8,
telefon 19-90.
אָנעמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, לישיי און ראָק, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאָכמ. און פון 6 אָווענד ביז 9 אין

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוענד

שרייבען
שעהן און שנעל
די שענסטע ביוראָווע קאַליגראַפישע האַנדשריפט לערנט אויס אין 15 לעקציעס דער בעוואוסטער קאַליגראַף
ל. בערמאַן
אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין איין חודש אויף דעם וואָס קען נאָרנישט.
19 זאַוואַדזקאַ 19
ערשטער שטאָק פראָנט.

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזער 11 טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּיעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

אַ קאָראַקולענעם דאַמען-פּאַלטען
פאַר 1.100 זלאָטעס פון פּישטשאַנקעס, געלעגענ-הייטליך צו פערקויפען. האָטעל „מאָנטיפּעל", זאַכאָדניאַ 45, צימער 30.

Zawiadomienie.
Inkasentowi naszemu p. Bronisławowi CYMERZE skradziono upoważnienie do inkasowania naszych należności, wystawione dn. 18.10. 1926 roku.
Upoważnienie to niniejszym unieważniamy.
Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne Sp. Akc.

לייטער
פון אַ רייהע ווירטשאַפט-ליכע אָרגאַניזאַציעס, רוטי-נירטער בוכהאַלטער, גוט בעקאַנט אין אַלע שטייער-פראַגען, ווי אויך אין אַד-מיניסטראַציע און פערזיכע-רונגס פראַגען זוכט אַ פּאַ-סענדען פּאָסטען אויף נאָכ-מיטאָג- און אָווענד-שעה'ן עווענטועל אויף פּאַרמיטאָג.
אָפּערטען אונטער „לייטער" אין אדמ. פון „פאָלקסבלאַט".

WYCIEŃCZENIE-BLEDNICĘ
LECZY
HEMOGEN
przetwór żelaza
MAGISTRA KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ
KLAWE

הייפּ-פּעדאַ-זייל לאַנישע קורסען
פאַר שוועכבעקאַנטע, פאַר גרינהענגער קינדער. פּראָ-פּאַראַציען (שטאַפּלען. שיב...)

Dr. med.
A.Szmirgeld
נערווען-אַרצט
עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילונגען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעמט אָן פון 5—7 אָווענד

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער- און מונד-קראַנקה.. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אָן פון 9—7 אָווענד. צו ביליגע פּרייזען.

אַ טיכטיגע בופעטאָווע
נעגען פולע בעקעסטיגונג און גוט געהאַלט, קען זיך מעלדען אין דער צוקערניע גאָמאָלינסקי, פּושטשאַז 1.
צו מעלדען זיך פון 11—2 נאָכמ. און פון 4—7 אָווענד.

אויסערגעוועהנליכע קאָנקורענץ פון
ניי-ה מאַשינען
מאַכט בעקאַנט די בעוואוסטע
אַגענטורא שצעגשליווי
אויף אַלעקסאַנדריסקע 27 (מרדכי גאַבעס-גאָס).
בעמערקונג: אַלטע מאַשינען נעם איך אָהן פאַר קאַסע, רעפּאַראַטורען אויף דער שטעל. 170

עלטערען!
פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינ-דער חאָפּ לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך שניות, גמרא יהדות היסטאָריק, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריוו וועלכט עוואַטענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען פּראַקטאָקישען העבראַאישען לעהרער י. ד. ראַ-זענפעלד, פלאַץ ווּ לנישטשער 6 קוטער אָפּ. רעכטס 2 שטאָק. ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן.
אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! קראַפּעלע גאַראַנטירט!

איך קויף און פערקויף מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָ-ווערן א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19
(דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 816

Dr. med.
E-Szereszewska
Cegielniana 66, tel. 65-45
קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 3—4 נאָכמ. 888

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגן אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטע
אין טעקסט—40 " " " 60— " " " 4
נאָכ'ן טעקסט—10 " " " 15— " " " 7
פאַר אַ מילימעטער-שורה: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. S...berg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.